SMRT FAŠIZMU - SLOBODA NARODU

SLUŽBENI LIST

FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

»SLUŽBENI LIST« izlazi dva puta nedjeljno. — Rukopisi se ne vraćaju. — Oglasi po tarifi. — Tekući račun 10—313-004 — Poštarina plaćena u gotovu.

Srijeda, 30. travnja 1947.
BEOGRAD
BROJ 36. GODINA III.

Cijena ovom broju je 12.— din. — Pretplata za prvo polugodište iznosi dinara 300.—, a za cijelo 1947. dinara 550.— Redakcija: Brankova br. 20. — Telefoni: Redakcija 28-838, Administracija 22-619.

UNITED NATIONS NATIONS UNIES BIBLIOTHÈQUE GENEVA

280.

UKAZ

Na temelju točke 6. člana 74. Ustava Prezidijum Narodne skupštine FNRJ proglašuje Zakon o petogodišnjem planu razvitka narodne privrede Federativne Narodne Republike Jugoslavije u godinama 1947—1951. koji su donijeli na trećem redovnom zasjedanju Savezno vijeće i Vijeće naroda Narodne skupštine FNRJ 28. travnja 1947. godine a koji glasi:

ZAKON

O PETOGODIŠNJEM PLANU RAZVITKA NARODNE PRIVREDE FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE U GODINAMA 1947—1951.

UVOD

1) Oslobodilački rat naroda Jugoslavije razvio se pod uvjetima okupacije cijele države od strane fašističkih osvajača, pod uvjetima potpune katastrofe dotadašnje državne i vojne organizacije, potpunog sloma cjelokupnog državnog aparata i njegovog prelaska u službu fašističkih okupatora, kada su narodi Jugoslavije — njihove narodne mase — bili sramno izdani i prepušteni sami sebi u najtežem razdoblju svoje povijesti.

Stupivši u odlučnu borbu protiv fašističkih osvajača na poziv Komunističke partije, narodi Jugoslavije vodili su, uslijed izdajstva domaće reakcije, svoj oslobodilački rat ne samo protiv stranih fašističkih osvajača, nego i protiv domaće reakcije, protiv povratka na staro nepravedno političko i društveno uređenje, ne samo za nacionalno oslobođenje i nezavisnost, nego i za ostvarenje novog, istinski demokratskog državnog i društveno-ekonomskog poretka. Zato je narod od samog početka oslobodilačkog rata odbacio stare forme vlasti i već u toku rata stao izgrađivati temelje nove narodne vlasti i nove državne organizacije. Ostvareno je bratstvo i jedinstvo jugoslavenskih naroda, stvorena moćna narodna Jugoslavenska armija. Sve je to omogućilo narodima Jugoslavije ne samo odlučnu konačnu pobjedu nad vanjskim i unutrašnjim neprijateljem, nego i to da iz rata izađu sposobni da odmah založe sve snage za daljnje izgrađivanje i dovršavanje uređenja svog novog državnog, ekonomskog i društvenog života. Iz takvih posebnih uvjeta oslobodilačkog rata stvoreni su također uvjeti za ostvarenje boljeg društvenog sistema i za pristupanje socijalističkoj izgradnji narodne privrede.

2) Zahvaljujući radnom poletu i heroizmu trudbeničkih masa, — koje su na polju privredne obnove, nakon završetka rata, pokazale onaj isti heroizam i krajnju požrtvovnost, koje su pokazale na bojnom polju u toku oružane borbe, — i naporima narodne vlasti, postignuti su u obnavljanju privrede brzi i veliki uspjesi, tako da je narodna privreda, usprkos njenoj velikoj razorenosti uslijed ratnog pustošenja, uglavnom obnovljena u toku od dvije godine i da je proizvodnja u najvažnijim granama dostigla, a u nekim i premašila predratnu proizvodnju.

3) U skladu sa temeljnim načelima saveznog Ustava i ustava narodnih republika, koja čine bit novog poretka narodne dražve kao demokracije novog tipa, izgradio se državni privredni sektor, po svojoj biti socijalistički, i zavladao odlučujućim granama narodne privrede. Likvidacijom eksploatatorskog vlasništva u industrijskoj proizvodnji i financijskom sistemu dani su uvjeti za odstranjenje slijepog djelovanja ekonomskih zakona i, uz radni polet trudbenika stvoreni su uvjeti za sistematski prijelaz na plansku privredu.

4) Izgradivši na osnovici pravilnog rješenje nacionalnog pitanja svoju zajedničku domovinu, federativnu narodnu republiku, narodi Jugoslavije mogli su i na pobjedi u ratu i na pobjedi postignutoi u privrednoj, društvenoj i kulturnoj obnovi, na samom djelu provjeriti koristi koje ovakvo rješenje nacionalnog pitanja donosi, kako svakom narodu posebno, tako i njihovoj zajednici. Već u dvogodišnjem razdoblju obnove, narodi, čija je privreda bila zaostala, uvjerili su se u pomoć koju im pruža zajednica da bi se što prije savladala njihova zaostalost, da bi se što prije otklonile posljedice neravomjernog razvitka privrednog i kulturnog života pojedinih naroda. Pomoć koju država kao cjelina pruža privredno manje razvijenim narodnim republikama, u svrhu da se likvidira njihova zaostalost, donosi neposredne koristi i razvijenijim republikama i jača cijelu zajednicu.

5) Istinski demokratski karakter oslobodilačkog rata ujedinio je u borbi sve radne slojeve-radničku klasu, radno seljaštvo, radne srednje slojeve i radnu inteligenciju, sve patriote naše zemlje u čvrsti savez trudbenika. Taj savez, politički oličen u Narodnoj fronti, predstavlja temeljnu društvenu snagu koja je nosila dosadašnju izgradnju nove države i obnovu narodne privrede, i koja i dalje ostaje ona masovna snaga koja je nosilac borbe za ostvarenje zadataka petogodišnjeg plana.

6) Osnovicu planskog razvijanja narodne privrede čini planska industrijalizacija i elektrifikacija na suvremenoj tehničkoj bazi, a naročito izgradnja teške industrije kao glavnog uvjeta za razvitak svih ostalih privrednih grana. Radni polet i duh takmičenja i novatorstva, koji sve više obuzima radničku klasu i sav radni narod i uvjeti koje je narodna država stvorila i dalje ih razvija za ekonomsko, socijalno i kulturno podizanje radnih masa, predstavljaju jamstvo da će radni narod, oslobođen kapitalističke eksploatacije, s najvećim poletom i požrtvovanjem primiti na sebe veliki i odgovorni zadatak provođenja petogodišnjeg plana u oblasti industrijske izgradnje. U organazaciji samoinicijative i takmičenja, kao i radne discipline, leže temeljni zadaci jedinstvenih sindikata.

9 MAI 1947

7) Obzirom na veliki značaj poljoprivrede, potrebu i mogućnost što boljeg organskog dopunjavanja industrije i poljoprivrede u njihovom razvitku, i polazeći od ustavnih obaveza, potrebno je stvoriti sve uvjete za savladivanje zaostalosti poljoprivrede intenzivnim obradivanjem privatnog seljačkog posjeda i pružanjem efikasne tehničke i druge pomoći sitnim i srednjim seljacima, potrebno je opskrbiti ih u dovoljnoj mjeri modernim oruđima, naučiti ih naprednim metodama rada, opskrbiti ih svim potrebnim proizvodima industrije, kako bi se poboljšala i povećala njihova proizvodnja za tržište i podiglo njihovo blagostanje i kulturni nivo. Isto je tako potrebno pružiti jaku pomoć postojećim seljačkim radnim zadrugama, kao i dobrovoljnoj inicijativi koja se sve više ispoljava kod sitnog i srednjeg seljaštva za stvaranje zadruga za zajedničko obradivanje zemlje i za zajedničko gajenje stoke;

8) Prema petogodišnjem planu industrijska će proizvodnja naći pravilan odnos i prema obrtnicima, jer će obrtna proizvodnja igrati i dalje značajnu ulogu u našoj proizvodnji kao neophodna nadopuna industrije. Zato petogodišnji plan predvida dovoljnu opskrbu obrtnika potrebnim sirovinama i alatom, kao i pružanje pomoći obrtničkim zadrugama.

9) Obzirom na to da su dani svi objektivni uvjeti za sistematski prijelaz na plansku privredu i da je Vlada FNRJ u razdoblju od godine 1945. do 1947. pripremila organizacione i materijalne uvjete za taj prijelaz, Narodna skupština FNRJ postavlja za osnovni zadatak prvog petogodišnjeg plana:

likvidirati privrednu i tehničku zaostalost,

učvrstiti ekonomsku i obrambenu snagu zemlje,

učvrstiti i dalje razviti socijalistički sektor narodne privrede i nove odnose proizvodnje koji iz njega proizlaze, i

podići opće blagostanje trudbenika na sva tri privredna sektora.

DIO PRVI

ZADACI PETOGODIŠNJEG PLANA

Glava I.

OSNOVNI ZADACI PETOGODIŠNJEG PLANA

Da bi se ostvario petogodišnji plan, postavljaju se slijedeći osnovni zadaci:

Član 1.

1) Osigurati brzi razvitak proizvodnih snaga i povećati narodni dohodak od 132 milijarde dinara u godini 1939. na 255 milijarde u godini 1951. i time premašiti predratni narodni dohodak za blizu dva puta.

2) Mobilizirati i stalno jačati sve izvore akumulacije. Investirati u narodnu privredu u toku godine 1947.—1951. 278,3 milijarde dinara.

3) Povećati vrijednost ukupne proizvodnje od 116,5 milijardi u godini 1939. na 266,7 milijardi u godini 1951. što znači premašiti vrijednost predratne proizvodnje za preko 2¼ puta.

4) Osigurati brzi tempo razvitka industrije. Izgraditi nove grane industrije i nova poduzeća na modernoj tehničkoj osnovici. Racionalizirati i rekonstruirati stara poduzeća i povećati njihovu ekonomičnost i kapacitet.

5) U svim granama proizvodnje primjenjivati najnovije rezultate nauke i tehnike. Naročito u industriji savladati i primijeniti nove tehnološke procese i preorijentirati proizvodnju na domaće sirovine. Stvarati kombinate i osigurati kompleksno iskorišćavanje sirovina, energije i otpadaka.

6) Neprekidno jačati državni sektor privrede. Povećati vrijednost industrijske proizvodnje od 25,5 milijardi dinara u godini 1939. na 126 milijardi dinara u godini 1951. i time premašiti predratnu proizvodnju blizu 5 puta.

Povećati udio industrijske proizvodnje u ukupnoj proizvodnji od 45% u godini 1939. na 64% u godini 1951.

7) Izgraditi elektroindustriju i osigurati elektrifikaciju zemlje. Izgraditi hidrocentrale i podići proizvodnju jeftine električne energije. Kalorične centrale, kao dopunske uredaje, graditi prvenstveno na bazi otpadnog ugljena.

Povećati proizvodnju električne energije od 1,1 milijarde kwh u godini 1939. na 4,35 milijardi kwh u toku godine 1951. Izgraditi nove električne centrale ukupne snage 1,55 milijuna kw.

8) Izgraditi tešku industriju, naročito crnu metalurgiju i industriju strojeva kao produkciono-tehničku bazu za preobražaj i tehničku opremu ostalih grana privrede.

Povećati proizvodnju sredstava za proizvodnju (grupe A) u ukupnoj idnustrijskoj proizvodnji od 43% u godini 1939. na 57% u godini 1951.

9) Mehanizirati rudnike i ostale pogone. Usavršiti tehnološke procese u pralištima, flotacijama i talionicama.

Riješiti problem industrijske proizvodnje metalurškog koksa na bazi domaćeg ugljena i osigurati proizvodnju vatrostalnog materijala.

Organizirati sistematska i opsežna istraživanja rudnog blaga i ostalih prirodnih bogatstava zemlje.

Izgraditi rudarske kolonije, poboljšati opskrbu radnika, zaštitne i higijenske uvjete rada.

10) Racionalizirati postojeće rudnike ugljena i otvoriti nove. Podići proizvodnju ugljena i koksa od 6,068.000 tona u godini 1939. na 16.500.000 tona u godini 1951. ili za 272%, nafte od 1.000 tona na 450.000 tona ili za 450 puta, željezne rude od 613.000 tona na 1,500.000 tona, sirovog željeza od 101.000 tona na 550.000 tona, čelika od 235.000 tona na 760.000 tona.

11) Racionalizirati potrošnju ugljena u saobraćaju i industriji. Znatno sniziti sadašnje norme trošenja ugljena. Osigurati prijelaz na potrošnju lignita, prašine i sitnog mrkog i kamenog ugljena. Upotrebom ugljena prikladnog kvaliteta istisnuti drvo kao gorivo u industriji i gradskim kućanstvima.

Izgraditi kombinata na bazi lignita za kompleksnu preradu lignita kao goriva i kao kemijske sirovine.

12) Razviti industriju lokalnog značaja. Povećati iskorišćavanje lokalnih sirovina i lokalnih rezervi građevnog materijala i povećati proizvodnju predmeta masovne potrošnje.

13) Podići vrijednost obrtničke proizvodnje i obrtničkih usluga od 12 milijardi dinara u godini 1939. na 18 milijardi dinara u godini 1951. i time premašiti predratno stanje za 1,5 puta.

Povezati radne obrtnike s planskom izgradnjom i proizvodnjom. Radnim obrtnicima osigurati sirovine,

alat i rad. Organzirati pravilan sistem raspodjele sirovina i kontrolu njihovog trošenja.

Osigurati pravilno nagrađivanje obrtnika obzirom na struku i stupanj njihove kvalifikacije.

14) Osigurati materijalnu i organizacionu pomoć obrtničkim zadrugama.

15) Razviti sve grane saobraćaja radi zadovoljenja potreba narodne privrede. Izvršiti racionalizaciju saobraćaju i znatno sniziti troškove eksploatacije.

16) Saobraćajnim vezama povezati državno područje u jedinstvenu privrednu cjelinu, omogućiti razvitak privrede i time ubrzati likvidaciju privredne zaostalosti.

17) Radi osiguranja ravnomjernog izvršenja ovog plana i savladivanja nepredviđenih teškoća, stvoriti potrebne rezerve materijala. S tim u vezi izgraditi mrežu skladišta, silosa i hladnjača.

Član 2.

1) Primijeniti suvremene metode i povećati i poboljšati proizvodnju u svim granama poljoprivrede.

2) Proučiti i riješiti pitanje rajoniziranja poljoprivredne proizvodnje.

3) Proučavati i uvoditi nove poljoprivredne kulture i nove rase stoke.

4) Osiguratj radnom seljaku svestranu materijalnu i stručnu pomoć i osposobiti ga za primjenu suvremenih metoda u obradivanju zemlje i stočarstvu.

Poboljšati opskrbu radnog seljaka industrijskim proizvodima.

Zaštititi radnog seljaka od svih eksploatatorskih tendencija.

Podići materijalni i kulturni stupanj radnog seljaka.

5) Podići proizvodnju poljoprivrednih strojeva na 34.000 tona u godini 1951.

Proizvesti 68.000 komada plugova u godini 1951. i time premašiti predratnu proizvodnju za preko 9 puta.

Podići proizvodnju umjetnog gnojiva na 350.000 tona u godini 1951. i time premašiti predratnu proizvodnju za 4,8 puta.

6) Povećati tehničko-organizacionu pomoć radnom seljaku preko poljoprivredno-mašinskih stanica. Povećati broj poljoprivredno-strojarskih stanica i njihovu opremu strojevima. Racionalizirati njihovu organizaciju rada, osigurati pravilno iskorišćivanje strojeva i znatno sniziti troškove usluga poljoprivredno-mašinskih stanica.

Opskrbiti poljoprivredu selekcioniranim sjemenom, sadnicama, rasplodnom stokom, stočnim lijekovima i sredstvima za zaštitu bilja.

7) Podići industriju za preradu voća i povrća za blizu 16 puta iznad predratne.

8) Izvršiti odvodnjavanje podvodnog i močvarnog terena na površini od 400.000 ha.

Provesti navodnjavanje 400.000 ha.

Rekonstruirati i poboljšati postojeći sistem navodnjavanja i odvodnjavanja.

Proširiti zasijanu površinu u godini 1951. na 7,7 milijuna ha i time premašiti predratnu.

Povećati površinu pod industrijskim i krmnim biljem za blizu 2,5 puta iznad predratne površine.

9) Osigutari prehranu stanovništva i opskrbu Industrije sirovinama i povećati ukupnu poljoprivrednu proizvodnju prosječno za 20% iznad predratne.

Primijeniti suvremene agrotehničke mjere i povećati plodnost tla. Do godine 1951. podići prosječni prinos bijelih žitarica po hektaru za 15%, kukuruza za 20%, pojedinih vrsta industrijskog bilja za 8—30% prema predratnom prinosu.

10) Dostići, a kod nekih vrsta u godini 1951. i premašiti, predratno brojno stanje stoke. Broj goveda povećati prema predratnom za 16%, svinja za 71%, ovaca za 46%.

Poboljšati kvalitet stoke, podići njeno zdravstveno stanje i produktivnost.

11) Osigurati materijalnu i stručnu pomoć postojećim i novo stvorenim seljačkim radnim zadrugama. Organizaciono učvrstiti seljačke radne zadruge Uvesti proizvodne i financijske planove, pravilan sistem plaća i raspodjele prinosa i podići njihovu organizaciju rada. Provesti sve potrebne mjere da seljačke radne zadruge prerastu u uzorna gospodarstva.

12) Organizaciono i stručno podići državna poljoprivredna dobra. Osigurati da državna poljoprivredna dobra snabdijevaju seljačka gospodarstva i seljačke radne zadruge kvalitetnim sjemenom, voćnim i loznim sadnicama i rasplodnom stokom.

Razraditi planove za državna poljoprivredna dobra i osigurati njihov planski rad. Usavršiti njihovu organizaciju rada, uvesti radne norme, pravilan sistem plaća i podići proizvodnost rada

13) Racionalno iskorišćivati šume i poduzeti mjere za štednju ogrjevnog i građevnog drveta, i čuvanje i zaštitu šuma od oštećivanja i elementarnih nepogoda.

Mehanizirati i racionalizirati radove sječe i prerade drveta u šumi kao i transport.

Izgrađivati kadrove stalnih šumskih radnika.

Član 3.

1) Dalje razvijati radni polet i stvaralačku inicijativu radničke klase i trudbenika uopće i osigurati neprekidno povećanje proizvodnosti rada. Podizanje proizvodnosti rada je glavni izvor proširene akumulacje i podizanja materijalnog i kulturnog života radnog naroda.

2) Uvesti pravilan sistem tehničkih i ekonomskih normi proizvodnje. Osigurati najstrožu štednju sirovina i goriva. Racionalno iskorišćivati i čuvati strojeve i alat. Sniziti neproizvodne izdatke u privredi. U toku 5 godina sniziti cijenu koštanja u industriji, građevinstvu i željezničkom saobraćaju od 25—40%.

3) Osigurati naučnu organizaciju rada i upravljanja. Učvrstiti radnu i plansku disciplinu. Osigurati pravilnu evidenciju proizvodnje i potrošnje.

4) Razraditi i uvesti diferencirani sistem nadnica, plaća i premija za izvršenje i premašenje plana.

5) Razvijati i usavršavati natjecanje kao metodu mobilizacije radnih masa za izvršenje plana. Proširiti takmičenje na sve zadatke plana, uključujući i kvalitet proizvoda, a ne samo količinu proizvoda.

6) Poboljšati opskrbu radnika i njihove stambene prilike, poboljšati zaštitne i higijenske uvjete rada.

7) Osigurati odgoj i podizanje kadrova za izvršenje plana. Istodobno izgrađivati potrebne kadrove za izvršenje zadataka daljnjeg razvitka narodne privrede. Privući na stvaralački rad svu tehničku inteligenciju.

Član 4.

Podići nauku i tehniku na suvremeni stupanj. Reorganizirati rad univerziteta, akademije nauka, instituta i srednjih škola. Razviti naučne institute i razraditi program naučno-istraživalačkih radova u svim granama privrede. Usmjeriti njihov rad na praktično rješavanje naučnih i tehničkih problema u vezi s petogodišnjim planom i na podizanje sposobnih stručnih kadrova.

Član 5.

1) Osigurati brži tempo razvitka privredno zaostalih republika i otkloniti posljedice neravnomjernog razvitka.

2) Povećati ukupne investicije do godine 1951. u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini preko 7 puta, u Narodnoj Republici Makedoniji za 8 puta, u Narodnoj Republici Crnoj Gori blizu 8 puta u usporedenju sa godinom 1946. i premašiti opći tempo porasta investicija.

3) Povećati vrijednost industrijske proizvodnje 1951. godine: u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini za 10,5 puta, u Narodnoj Republici Makedoniji za 26,3 puta u usporedenju sa 1939. godinom, a u Crnoj Gori, koja nije imala industrije, postići proizvodnju u vrijednosti od 1,1 milijarde dinara, i time premašiti u tim narodnim republikama opći prosječni tempo porasta vrijednosti industrijske proizvodnje.

Član 6.

1) Poboljšati opskrbu stanovništva predmetima široke potrošnje, naročito živežnim namirnicama, odjećom i obućom.

2) Razviti laku a naročito prehrambenu industriju. Poboljšati kvalitet i asortiment proizvoda na masovne potrošnje.

Podići proizvodnju u godini 1951. prema 1939.: biljnog ulja za preko 3 puta, svinjske masti za 1,5 puta, konzerviranog voća i povrća za gotovo 16 puta, prerade mesa za 9 puta, šećera preko 2 puta, konzervirane ribe za 5,5 puta, tjestenine za 17,5 puta, tekstila za preko 2 puta, obuće za 2,5 puta, pokućstva za 4 puta.

3) Poboljšati stambene prilike i do godine 1951. izgraditi 15,000.000 m² stambene površine.

4) Povećati robni promet na malo od 55 milijardi u godini 1946. na 102 milijarde u godini 1951.

Postepeno prema izvršenju petogodišnjeg plana ukidati sistem karata i racioniranog snabdijevanja.

Izgraditi i osposobiti trgovački aparat za neametano i brzo razvijanje robnog prometa. Podići stručno znanje i sposobnost trgovačkog aparata. Pojačati robnu razmjenu između industrije i poljoprivrede.

Sniziti do godine 1951. troškove trgovine ispod 10% od cijena u prodaji na malo.

Razvijati nabavljačko-potrošačke zadruge u gradu i na selu. Podizati stručno znanje i poslovnu spremu zadružnih kadrova. Osposobiti nabavljačko-prodajne zadruge na selu za otkup poljoprivrednih proizvoda i za opskrbu sela industrijskim proizvodima.

Član 7.

1) Osigurati razvitak prosvjete, podići kulturni nivo i zdravstveno stanje stanovništva.

Investirati za prosvjetu 5,9 milijardi dinara. Izgraditi 1 milijun m² školske površine. Broj učeničkih mjesta povećati za 250.000. U godini 1951. 60% školskih obveznika obuhvatiti osmogodišnjim školovanjem.

2) Investirati u izgradnju kazališta, muzeja, galerija i drugih ustanova 1,3 milijardu dinara.

3) Investirati za kinematografiju 1,5 milijardu dinara.

4) Za zdravstvene ustanove i zdravstvenu službu investirati, 5,4 milijarde dinara. Izgraditi 110 bolnica sa 14.300 kreveta. Investirati za razvitak fiskulture 900 milijuna dinara.

Član 8.

Opći pregled petogodišnjeg plana

	1939	1951	% povećanja **
I. NARODNI DOHODAK			
(u milijardama dinara)			
Vrijednost društvenog proizvoda	203	366,6	180
Narodni dohodak	132	255,0	193
Vrijednost investicija	20	69,6	348
Vrijednost investicija u % narodnog dohotka	15,2	27,3	
Narodni dohodak na jednog stanovnika (u dinarima)	8.464	15.625	185
II. INDUSTRIJALIZACIJA	—		
(u milijardama dinara)			
1. Vrijednost industrijske proizvodnje (u prosječnim punim cijenama koštanja iz godine 1947.)	25,5	126,0	494
2. Od ukupne industrijske proizvodnje:			
ugljen	2,4	6,0	250
crna metalurgija	2,7	9,3	344
obojena metalurgija	2,1	3,3	157
električna energija	1,0	4,0	400
metalna industrija	1,6	11,0	688
elektroindustrija	0,4	4,0	1.000
kemijska industrija	0,9	8,2	911
industrija gradevnog materijala	0,8	6,5	813
3. Vrijednost industrijske proizvodnje na jednog stanovnika (po prodajnim cijenama god. 1947. u dinarima)	3.378	10625	315
4. U postotcima od ukupne industrijske proizvodnje			
sredstva za proizvodnju (grupa A)	43	57	
predmeti potrošnje (grupa B)	57	43	
5. Industrijska i poljoprivredna proizvodnja (po prodajnim cijenama god. 1947.)			
a) ukupno u milijardama dinara	116,5	296,7	229
industrijska proizvodnja	52,7	170,0	323
poljoprivredna proizvodnja	63,8	96,7	152
b) u postotcima			
industrijska proizvodnja	45	64	
poljoprivredna proizvodnja	55	36	
III. OBRT			
(u milijardama dinara)			
1. Vrijednost obrtničke pro-			

** Postotak povećanja izračunat za osnovi 1939 = 100%.

	1939	1951	% povećanja
izvodnje i popravaka, ukupno	12,0	18,0	150
od toga:			
vrijednost proizvodnje	10,0	13,0	130
u tome obrtnički zadružni sektor	1,0	4,0	400
vrijednost popravaka	2,0	5,0	250
u tome zadružni obrtnički sektor	0,5	1,5	300
2. Vrijednost potrebnih sirovina, goriva i maziva		7,0	
3. Vrijednost potrebnih alata i strojeva		0,75	
IV. POLJOPRIVREDA			
1. Ukupno zasijana površina (1000 ha)	7.235	7.700	106
2. Melioracija: odvodnjavanje (1000 ha)		400	
navodnjavanje		400	
3. Vrijednost poljoprivredne proizvodnje (u milijardama dinara)	63,8	96,7	151
4. Broj novih traktora na poljoprivrednim strojarskim stanicama (kom).	1.480*	3.880	262
5. Površina obradena traktorima (1000 ha)	455*	1.350	297
6. Mineralna gnojiva (100 q)	3.625*	35.000	965
V. ŠUMARSTVO			
Pošumljena površina godišnje (ha)	9.046	20.000	222
Sječa drveta (1000 m³)	22.700	18.500	84
VI. ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJ			
Prevaljeno neto tonskih km. (u miliunima)	4.242**	10.500	250
Prevezene robe (1000 t.)	19.032**	53.200	279
Broj utovarenih vagona (1000 vag.)	1.794**	3.800	212
Prevaljeno putničkih km. (u miliunima)	3.015**	5.050	166
VII. INVESTICIJE			
1. Vrijednost novih investicija u jednoj godini (milijardi dinara)	13,5***	69,6	516
od toga:			
rudarstvo i metalurgija	0,8	7,0	875
proizvodnja električne energije	0,8	7,3	913
industrija	1,9	9,8	516
građevna poduzeća	0,2	1,1	550
poljoprivreda	1,4	5,1	364
šumarstvo	0,2	0,8	400
saobraćaj	3,0	20,5	683
trgovina	0,3	2,0	667
neproizvodne grane	4,9	16,0	327
2. Vrijednost novih investicija za razdoblje od god. 1947—1951. (u milijardama din.) ukupno		278,3	
od toga:			
rudarstvo i metalurgija		30,8	
proizvodnja električne energije		39,0	
industrija		54,9	
građevna poduzeća		3,5	
poljoprivreda		19,4	
šumarstvo		3,6	
saobraćaj		72,6	
trgovina		7,8	
neproizvodne grane		55,7	
VIII. UKLANJANJE NERAVNOMJERNOSTI U EKONOMSKOM RAZVITKU NARODNIH REPUBLIKA			
1. Vrijednost industrijske proizvodnje (u prosječnim punim cijenama koštanja godine 1947. u milijardama dinara)			
FNRJ ukupno	25,5	126,0	494
od toga:			
NR Srbija	9,7	40,4	417
NR Hrvatska	7,1	32,1	452
NR Slovenija	6,4	23,4	366
NR Bosna i Hercegovina	2,0	21,1	1.054
NR Makedonija	0,3	7,9	2.633
NR Crna Gora	0,0	1,1	
2. Vrijednost investicija FNRJ ukupno (u milijardama dinara)	13,5***	69,6	516
od toga:			
NR Srbija	4,3	18,9	439
NR Hrvatska	3,8	17,7	466
NR Slovenija	1,9	7,0	368
NR Bosna i Hercegovina	2,4	17,3	721
NR Makedonija	0,7	5,6	800
NR Crna Gora	0,4	3,1	775
IX. SPECIFIČNA PROIZVODNJA VAŽNIJIH INDUSTRIJSKIH ARTIKALA NA JEDNOG STANOVNIKA			
ugljen (kg)	389	1031	265
čelik (kg)	15	48	320
aluminij (kg)	0,1	0,8	800
električna energija (kWh)	71	272	383
cement (kg.)	42,5	137,5	324
staklo (m²)	0,1	0,3	300
papir (kg.)	3,2	9,0	281
tkanine (m.)	8,7	19,4	223
obuća (pari)	0,4	1,0	250
šećer (kg.)	6,9	14,4	208
duhan (kg.)	1,1	2,9	264
pivo (1 l.)	2,7	6,5	241

* Podatak iz godine 1946.

** Podaci iz godine 1938.

*** Podatak iz godine 1946. ne uračunavajući vrijednost dobrovoljne radne snage i materijala iz unutrašnjih rezervi.

Glava II.

PLAN RAZVITKA PROIZVODNIH SNAGA

Član 9.

Elektrifikacija

1) Povećati proizvodnju električne energije na 4,35 milijardi kWh u godini 1951. t. j. za blizu 4 puta prema godini 1939. Na taj način povisiti proizvodnju elektri-

*** Podatak iz godine 1946. ne uračunavajući vrijednost dobrovoljne radne snage i materijala iz unutrašnjih rezervi.

ćne energije po stanovniku od 71 kWh u godini 1939. u 272 kWh u godini 1951.

2) Izgraditi nove električne centrale ukupne snage ,,55 milijuna kW. Povećati proizvodnju jeftine električne energije, izgradnjom hidrocentrala i iskorišćavanjem najnovijih tekovina suvremene tehnike. Započeti građenje izvjesnog broja hidroelektričnih uređaja koji će stupiti u pogon iza godine 1951.

3) Kalorične centrale sa kondenzacijom graditi kao dopunske uređaje prvenstveno na otpadnom ugljenu i na ugljenu koji ne podnosi duži transport. Kod toga upotrebljavati pepeo kao građevni materijal. Provesti iskorišćivanje otpadnih toplina i plinova kod metalurških i velikih industrijskih uređaja.

Kod potrošača kojima su potrebne velike količine topline za produkcione procese uvesti kombinirano iskorišćivanje goriva postavljanjem toplinskih centrala.

5) Kod razdiobe električne energije uvesti dispečersku službu za što bolju raspodjelu opterećenja, bolje iskorišćivanje uređaja i za plansku potrošnju viškova električne energije.

Proučiti i primjenjivati najnovije uređaje kod provođenja elektrifikacije i provesti tipizaciju strojeva, dalekovodnog materijala i rasklopnih uređaja.

Član 10.

Industrija

1) U toku petogodišnjeg plana, u svrhu izvršenja postavljenih osnovnih zadataka, podići industrijski potencijal izgradnjom novih tvornica i provođenjem tehničke rekonstrukcije i modernizacije postojećih tvornica. Postići u godini 1951. opseg proizvodnje cjelokupne industrije u visini od 126 milijardi dinara po prosječnim punim cijenama koštanja iz godine 1947. i izvršiti investicije u visini od 115,7 milijardi dinara.

Poboljšati rad u postojećim uređajima, provesti mehanizaciju radnih procesa, koncentraciju manjih uređaja, specijalizaciju tvornica, uvesti nove metode rada, modernu tehniku i suvremene tehnološke postupke.

Povećati kapacitet postojećih uređaja rekonstrukcijama i proširenjem, ukloniti uska mjesta u tvornicama ubacivanjem novih strojeva, a uska mjesta u privredi izgradnjom novih uređaja.

2) Uvesti proizvodnju čitavog niza proizvoda koji se dosada nisu proizvodili. Među njima: teretnih automobila, traktora, teških lokomotiva, teških građevnih strojeva, dizalica, vodnih turbina, velikih parnih kotlova, teških i srednjih alatnih strojeva, teških i srednjih električnih strojeva i transformatora, bicikla, pisaćih strojeva, poljoprivrednih strojeva većih tipova, električnih kablova, koksa, bešavnih cijevi, montažnih kuća, radio prijemnika, plastičnih masa, umjetnog kaučuka, umjetnih vlakana, novih dušičnih gnojiva i t. d.

3) Izravnati nesklad između pojedinih vrsta industrije i u tu svrhu naročito razviti proizvodnju sredstava za proizvodnju, a u tome posebno metalnu i kemijsku industriju i elektroindustriju. Osigurati godine 1951. proizvodnju sredstava za proizvodnju u visini od 57% cjelokupne proizvodnje, omogućiti daljnju izgradnju industrije, osigurati proširenje energetske baze i elektrifikacije, opskrbiti željeznički i cestovni saobraćaj voznim parkom. Omogućiti intenzifikaciju poljoprivrede stavljanjem na raspolaganje većih količina umjetnih gnojiva, pojoprivrednih strojeva i sprava, i stvoriti preduvjete za podizanje standarda života naroda.

Osvajanjem novih tehnoloških procesa preorijentirati proizvodnju prvenstveno na upotrebu sirovina s kojima zemlja raspolaže u dovoljnim količinama. Naročito voditi računa o kompleksnom iskorišćivanju sirovina, energije i otpadaka, stvaranjem ekonomičnih kombinata.

4) Postepeno otklanjati neravnomjernost u granama proizvodnje pravilnim razmještajem novih tvornica u toku petogodišnjeg plana. Kod toga voditi računa o postojećoj sirovinskoj i energetskoj bazi, o specifičnostima i socijalnoj strukturi svake narodne republike i o općedržavnim okolnostima razmještaja.

5) Posvetiti naročitu pažnju organizaciji radnog mjesta, postavljanju normi, uvođenju moderne serijske fabrikacije, racionalizaciji internog tvorničkog transporta, podizanju kvaliteta proizvodnje, smanjenju škarta i sniženju troškova proizvodnje.

U toku petogodišnjeg plana povećati proizvodnost rada u industriji za 66%.

Poboljšati radne uvjete i povećati higijenu rada u tvornicama i provesti ozbiljne napore za poboljšanje kvalifikacije i općeg uzdizanja trudbenika.

6) Nauku staviti u službu privredne izgradnje zemlje i u tu svrhu proširiti mrežu instituta i naučnih ustanova, a njihov rad pojačati i povezati sa konkretnim potrebama izvršenja petogodišnjeg plana.

Plan privrede goriva

7) Smanjiti potrošnju goriva povećanjem primjene električne energije i snizivanjem normi utroška goriva.

8) Osigurati primjenu sitnih vrsti ugljena. Rekonstruirati ložišta na upotrebu sitnog ugljena, a kod građenja novih industrijskih ložišta primjenjivati prvenstveno loženje sitnim ugljenom i ugljenom u prašini. Dio sitnog ugljena briketirati.

9) U bazenima lignita podići kombinate za kompleksnu preradu lignita kao goriva u svrhu dobivanja oplemenjenog goriva, polukoksa, briketa, metalurškog koksa, benzola i homologa, sintetičkih goriva i maziva, i za preradu lignita kao sirovine za dobivanje fenola i drugih polaznih sirovina za kemijsku industriju.

10) Proizvodnju i potrošnju prirodnog i sintetičnog goriva usmjeriti ka primjenjivaju visokooktanskih benzina i dizel goriva.

11) Drvo kao gorivo u industriji i za grijanje prostorija u najvećoj mjeri zamijeniti upotrebom ugljena podesnog kvaliteta. Za pogon šumske vuče upotrijebiti pretežno plinske generatore sa šumskim otpacima. Otpatke drvne industrije upotrebljavati za izradu građevnog materijala i za kemijske svrhe.

12) Proučiti i razraditi najnovije tehničke postupke za oplemenjivanje lignita, naročito za izradu podesnog goriva za visoke peći, prilagoditi ove peći na nove vrste goriva, uvesti primjenu plina u industriji i gradovima u većoj mjeri. Izraditi tipske energetske planove za pojedine vrste potrošača, uzimajući u obzir našu specifičnu energetsku osnovu. Tipizirati ložišta i peći za široku primjenu u industriji i kućanstvima, kotlovske uređaje i materijal za toplinske uređaje.

Ugljen i prerada ugljena

13) Osigurati zadovoljenje potreba industrije, saobraćaja, pomorstva, elektroprivrede i potrošnje širokih narodnih slojeva na ugljenu i u tu svrhu razviti proizvodnju ugljena tako da se u godini 1951. proizvede 16,5 milijuna tona ugljena. Kapacitet na koncu 1951. povećati na 18,5 milijuna tona ugljena.

Prilikom razvijanja proizvodnje osloniti se prvenstveno na najveće bazene i to:

za kameni ugljen: Rašu, Timočki bazen, Ibarske rudnike;

za mrki ugljen: Banovićki, Srednje bosanski, Mostarski, Livanjski, Trbovljanski, Senjski i Aleksinački bazen;

za lignit: na bazene Kreka, Velenje, Kostolac, Kolubara i Kosovo.

14) Primijeniti nove metode otkopavanja i mehanizirati radilišta i transport. Raditi sa dnevnim kopovima u Banovićkom, Kosovskom, Kolubarskom i Kostolačkom bazenu.

15) Kvalitet ugljena poboljšati oplemenjivanjem i u tu svrhu postaviti potrebne uređaje za oplemenjivanje ugljena. Na taj način prosječni postotak pepela smanjiti sa 27% na 10% kod kamenog ugljena, sa 15% na 13% kod mrkog ugljena i sa 18% na 12% kod lignita. Provesti iskorišćivanje ostataka loženja za proizvodnju građevnog materijala. Pristupiti proizvodnji polukoksa iz lignita i iskoristiti nuzgredne proizvode, t. j. plinove, toluol, benzol i fenol, kao bazu za kemijsku industriju.

Za ovu fabrikaciju osloniti se na domaći ugalj.

16) Za izvršenje postvaljenih zadataka provesti opsežne istražne radove, pri čemu veliku pažnju obratiti na istražne radove u kamenom ugljenu.

Nafta

17) Povećati proizvodnju nafte, tako da se u godini 1951. proizvede 450.000 tona, a kapacitet na koncu 1951. dostigne 500.000 tona sirove nafte.

18) Za preradu gornje količine nafte podići novu rafineriju sa uređajem za krekovanje, tako da kapacitet rafinerije početkom godine 1950. dostigne već 300.000. tona sirove nafte.
U godini 1951. započeti gradnju druge rafinerije.

19) Za izvršenje postavljenih zadataka provesti opsežna eksploataciona i istražna bušenja u već poznatim revirima Gojila i Lendave i geofizička ispitivanja i istražna bušenja na dosad neutvrđenim revirtima.

20) Početi iskorišćivanje uljnih škriljaca i stalno povećavati proizvodnju.

Crna metalurgija

21) Crnu metalurgiju razviti da zadovolji potrebe industrijalizacije, kako kvantitativno tako i kvalitativno. Uvesti nove proizvode koji nedostaju i nove tehnološke procese koji će povećati učinak rada, smanjiti gubitke i utrošak materijala i sirovina.

22) Povećati proizvodnju željezne rude u godini 1951. do 1,5 milijuna tona. U tu svrhu razraditi i mehanizirati rudnike Ljubiju i Vareš.

Podići proizvodnju manganove rude godine 1951. na 46.000 tona, time da kapacitet na koncu godine 1951. bude 70.000 tona. U tu svrhu vršiti sistematske istražne radove za manganovu rudu, naročito u Makedoniji.

23) Do godine 1951. povećati proizvodnju sirovog željeza na 550.000 tona, sirovog čelika na 760.000 tona, time da kapacitet na koncu godine 1951. dostigne 730.000 tona sirovog željeza i 1,000.000 tona sirovog čelika.

Rekonstruirati i mehanizirati već postojeće željezare, uklanjajući pri tome nesklad između pojedinih pogona i podići jednu novu željezaru u dolini rijeke Bosne. Osigurati potrebno povećanje proizvodnje čeličnog liva u željezari Guštanj i uvođenje te proizvodnje u drugim poduzećima.

24) Uvesti proizvodnju kvalitetnih čelika, patentirane žice, bešavnih cijevi, bandaža i velikih kovanih predmeta.

Smanjiti potrošnju koksa na 1 tonu sirovog gvožđa i dio nove proizvodnje sirovog gvožđa proizvoditi u elektropećima.

25) Povećati proizvodnju fero-legura na 17.000 tona i kapacitet te proizvodnje na 25.000 tona.

Da bi se ovo postiglo podići novu tvornicu ferolegura u blizini nalazišta kromne, manganove i molibdenove rude.

Obojena metalurgija

26) Osigurati proizvodnju obojenih metala za potrebe industrije, saobraćaja, elektroprivrede i vanjske trgovine. Povećati u Boru proizvodnju bakra na 40.000 tona u drugoj polovini godine 1948.
Povećati proizvodnju olova za 65.000 tona proširenjem talionice u Trepči u drugoj polovini godine 1948.

Povećati proizvodnju cinka na 20.000 tona godišnje. Podići novu cinkarnu na bazi elektrolize.

Proširiti kapacitet i obnoviti postojeće rudnike Trepču, Mežicu, Zletovo, Kopaonik, Ajvaliju i Lece.

27) Proizvodnju glinice podići na 56.000 tona u godini 1951. Dovršiti tvornicu glinice u Strnišću i proširiti tvornicu glinice u Lozovcu, da bude u skladu s kapacitetom elektrolize.

Podići proizvodnju aluminija na 13.000 tona godišnje, dovršenjem jedne sekcije elektrolize u Strnišću.

Započeti građenje aluminijske industrije u području Mostara. U proizvodnji aluminija osloniti se na nalazišta boksita u Bosanskoj Krupi, Mostaru, Drnišu i Istri. Provesti ispitivanje bokstinih ležišta Crne Gore u prvom redu bijelih boksita.

28) Povećati proizvodnju valjanih i tlačenih proizvoda obojene metalurgije u godini 1951. na 26.000 tona. U tu svrhu podići dvije valjaonice za obojene metale od čega jednu za aluminij.

29) Mehanizirati rudnike i ostale pogone, poboljšati tehnološke procese u pralištima, flotacijama i talionicama i u njima smanjiti gubitke.

Riješiti pitanje iskorišćavanja sumpornih plinova u Boru. Povesti opsežne istražne radove koji bi otvorili nova rudišta obojenih metala, a naročito za bakrene i atimonove rude.

Nemetali

30) U godini 1951. proizvesti 186.000 tona vatrostalnog materijala, od čega crnog vatrostalnog materijala 50.000 tona.

Podići nove tvornice vatrostalnog materijala i rekonstruirati postojeće. Savladati tehnologiju crnog vatrostalnog materijala i poboljšati i ustaliti kvalitet vatrostalnog šamota.

U podizanju novih tvornica osloniti se na domaće sirovine, a naročito na vatrostalnu glinu arandelovačkog bazena, magnezite i kromite u Kosmetu i boksite Crne Gore.

31) Da bi se zadovoljile potrebe industrije, poljoprivrede i stanovništva, podići proizvodnju soli na 235.000 tona u godini 1951.

Metalna industrija

32) U metalnoj industriji stvoriti masovnu proizvodnju raznih strojeva i uredaja u prvom redu alatnih strojeva. Omogućiti mehanizaciju poljoprivrede proizvodnjom poljoprivrednih strojeva i alata i osigurati snabdijevanje saobraćaja proizvodnjom lokomotiva i vagona.

Unijeti u proizvodnju suvremena konstrukciona načela. Povećati upotrebu aluminija kao sirovine, provesti najveću tipizaciju proizvoda i osigurati masovnu proizvodnju na načelu zamjenjivosti pojedinih dijelova.

33) Ostvariti godine 1951. proizvodnju od 5.100 tona alatnih strojeva za obradu metala sa i bez skidanja strugotina. U tu svrhu izgraditi jednu tvornicu lakših strojeva u Zagrebu, tvornicu srednjih strojeva u Sarajevu i tvornicu težih strojeva u Beogradu. Konstrukciji tih strojeva u načelu provesti na temelju pojedinačnog električnog pogona i maksimalno automatiziranog upravljanja. Alatne strojeve za skidanje strugotina prilagoditi upotrebi alata sa tvrdim metalima i razvijati ih s jedne strane u smjeru specijaliziranih strojeva za masovnu proizvodnju, a s druge strane u smjeru univerzalnih strojeva za pojedinačnu opću upotrebu.

34) Za osiguranje razvoja željezničkog saobraćaja stvoriti snažnu bazu proizvodnje željezničkih vozila. U godini 1951. osigurati potrebni rezervni kapacitet proizvodnje od 200 lokomotiva za daljnji razvoj u drugom petogodišnjem planu.

Proizvesti u godini 1951. 100 komada lokomotiva, 280 komada putničkih i prtljažnih vagona, i 5.500 komada teretnih vagona, sa rezervnim kapacitetom 7.000 vagona. Najveći dio proizvodnje teretnih vagona osigurati u tvornici Kraljevo.

35) Uvesti proizvodnju vodnih turbina. U godini 1951. proizvesti 4.000 tona hidrauličnih strojeva. Najveći dio te proizvodnje osigurati u novoj tvornici u Ljubljani. Za elektrifikaciju i osiguranje industrije parom osigurati proizvodnju parnih kotlova i postići godine 1951. proizvodnju od 4.800 m² ogrjevne površine.

36) Radi omogućenja mehanizacije poljoprivrede godine 1951. postići proizvodnju od 34.000 tona poljoprivrednih strojeva i alata. Od toga 68.000 komada plugova, što predstavlja u poredenju sa godinom 1939. porast od 9,3 puta. Za osiguranje potreba velikih melioracionih radova osigurati potrebnu proizvodnju pumpa i uređaja za navodnjavanje.

37) Za osiguranje mehanizacije velikih građevnih radova uvesti proizvodnju građevnih strojeva i godine 1951. postići proizvodnju od 7.600 tona.

38) Uvesti i proizvodnju traktora i godine 1951. postići proizvodnju od 1.500 komada. Proizvodnju kamiona povećati na 6.000 komada u godini 1951.

Uvesti proizvodnju bicikla i postići u godini 1951. 50.000 komada. Uvesti nove konstrukcije prijelazom na tlačene sastavne dijelove.

Uvesti proizvodnju pisaćih strojeva i postići godine 1951. proizvodnju od 10.000 komada.

Elektroindustrija

39) U toku petogodišnjeg plana u sve većoj mjeri osigurati materijalno snabdijevanje elektrifikacije, snabdijevanje industrije, rudarstva i metalurgije elektromotornim pogonom, osigurati gradevne radove instalacionim materijalom i snabdjeti široke narodne slojeve žaruljama, radio-prijemnicima, aparatima za kućanstvo i ostalim elektrotehničkim materijalom. U to svrhu ustanoviti novu proizvodnju trnsformatora, olovnih kablova, strojeva za električne centrale, visoko naponskog materijala, radio aparata i ostalog elektro-tehničkog materijala.

Proizvodnju električnih strojeva u godini 1951. povećati na 135.000 kW što predstavlja u poredenju sa godinom 1939. povećanje od 31 puta. Uz proizvodnju elektromotora ustanoviti i proizvodnju generatora kao i specijalnih rudarskih elektrostrojeva zaštićenih protiv eksplozivnih plinova. Ustanoviti proizvodnju transformatora i postići proizvodnju od 360.000 KVA u godini 1951.

40) U proizvodnji električnog materijala naročito pažnju posvetiti proizvodnji izolacionog materijala najširom primjenom umjetnih plastičnih masa, naročito vinil-polimerizata.

Uvesti i proširiti proizvodnju porculanskih izolátora za visoku napetost. Za nisko naponske izolatore prijeći osim porculana na upotrebu novih pogodnih materijala.

U proizvodnji instalacionog materijala, zamjenjivanjem izolacionih cijevi i primjenom novog materijala i metoda, omogućiti znatno brže i jeftinije uvođenje kućnih električnih instalacija a s tim i njihovo pojeftinjenje.

41) Uvesti proizvodnju olovnih kablova u području Beograda i postići godine 1951. proizvodnju od 10.000 tona.

42) Za potrebe širokih narodnih masa uvesti novu proizvodnju radio-prijemnika i do konca godine 1951. postići proizvodnju od 150.000 komada godišnje.

Proizvodnju žarulja godine 1951. povećati na 7,8 milijuna komada t. j. 6,5 puta u poredenju sa godinom 1939. i pripremiti fabrikaciju luminiscentnih rasvjetnih tijela.

Razviti masovnu proizvodnju kino-projektora.

Kemijska industrija

43) U toku petogodišnjeg plana pojačati kemizaciju poljoprivrede, osigurati potrebe drugih privrednih grana i vrsta industrije i zadovoljiti potrebe široke potrošnje.

Uvesti nove grane industrije organskih i anorganskih proizvoda na bazi sinteze i iskorišćivanja domaćih sirovina i otpadnih proizvoda, kod čega treba u fabrikacionim procesima primenjivati moderne tehnološke metode.

44) Povećati proizvodnju umjetnih gnojiva za poljoprivredu u godini 1951. na 350.000 tona, t. j. 4,8 puta više nego u godini 1939.

Ustanoviti proizvodnju dušičnih spojeva preko sinteze amonijaka na bazi domaćih lignita i time stvoriti široku osnovu za proizvodnju dušičnih gnojiva i drugih dušičnih spojeva te postići godine 1951. proizvodnju od 110.000 tona, t. j. 66 puta više nego godine 1939.

Proizvesti godine 1951. 92.000 tona sumporne kiseline i premašiti proizvodnju od godine 1939. za 6,5 puta.

45) Povećati proizvodnju kalcijevog karbida na 126.000 tona u godini 1951. i premašiti proizvodnju od

godine 1939. za 2 puta. Time osigurati proizvodnju plastičnih masa i proizvodnju kalcijevog cijanamida kao umjetnog gnojiva za poljoprivredu.

46) Povećati proizvodnju amonijačne sode na 50.000 tona, t. j. 2,3 puta više nego godine 1939. Za proizvodnju sapuna osigurati dobivanje naftenskih kiselina 1939. na 2,5 puta.

Povećati proizvodnju kaustične sode na 35.000 tona u godini 1951. i time premašiti proizvodnju od godine 1939. za 2,5 puta.

47) Naročitu pažnju posvetiti uvođenju proizvodnje plastičnih masa i godine 1951. postići proizvodnju od 5.000 tona. Uz to razvidi proizvodnju potrebnih omekšivača i time osigurati potrebnu sirovinu elektroindustriji, industriji obuće i ostalim.

Industrija cementa, građevnog materijala i stakla

48) Za izvršenje opsežnih građevnih radova u okviru provođenja petogodišnjeg plana osigurati potreban građevni material. U to svrhu povećati proizvodnju cementa godine 1951. na 2,2 milijuna tona t. j. 3,3 puta više nego godine 1939.

Povećati proizvodnju umjetnih ploča i osigurati godine 1951. proizvodnju montažnih stambenih kuća od 460.000 m² pokrivene površine. Za ostvarenje industrijalizacije građevinarstva organizirati proizvodnju betonskih prefabrikata sa upotrebom čelika velike čvrstoće, a za potrebe elektrifikacije i telekomunikacije osigurati proizvodnju prefabriciranih betonskih stupova.

Proizvodnju gipsa podići godine 1951. na 150.000 tona, što predstavlja povećanje od 18,7 puta u poređenju sa godinom 1939. i time stvoriti preduvjet za prijelaz na metode suhog građenja u građevinarstvu.

Proizvodnju azbest-cementnog škriljca preorijentirati na upotrebu domaćeg azbesta i povećati proizvodnju na 4,700.000 m² i premašiti proizvodnju od godine 1939. za 4,7 puta.

Pristupiti iskroišćivanju otpadaka loženja i šljake u svrhu proizvodnje građevnog materijala.

49) Proizvodnju crijepa povećati 3 puta u poređenju sa godinom 1939. i postići godine 1951 proizvodnju od blizu 600 milijuna komada. Proizvodnju cigle povećati na 1.4 milijarde komada u godini 1951. i premašiti proizvodnju od godine 1939. za 2,2 puta.

U svrhu racionalizacije proizvodnje cementa, cigle i crijepa naročitu pažnju posvetiti mehanizaciji vađenja sirovina i unutrašnjem transportu.

50) Osobitu pažnju posvetiti proizvodnji stakla. Povećati proizvodnju ravnog stakla godine 1951. na 4,600.000 m², a proizvodnju šupljeg stakla na 30.000 tona, što predstavlja povećanje od 2,5 puta u poređenju sa godinom 1939. Uvesti tvorničku proizvodnju biljurnog stakla, stakla za potrebu automobilske industrije, vatro-otpornog stakla, ampula za potrebe medecinske proizvodnje i staklenih balona za žarulje.

Drvna industrija

51) Drvnu industriju razviti do te mjere da se mogu potpuno i najbolje iskoristiti sve raspoložive sirovine dobivene sječom šuma kao i otpaci sa pilana. U tu svrhu osnivati kombinate drvne industrije.

Provesti koncentraciju malih strugara, likvidirati zastarjele presobrojne strugare i izvršiti pravilan razmještaj novih strugara, tako da ukupni kapacitet svih pilana ne prijede 1,65 milijuna m³ rezane građe. Snabdjeti pilane dovoljnim uređajima za umjetno sušenje drveta.

52) Industrijsku proizvodnju namještaja povećati godine 1951. za 3,9 puta prema godini 1939. i osnovati nove tvornice sanduka, bačava, karoserija i kola, kao i uređaja građevne stolarije i ostalih finalnih proizvoda.

53) Podići novu industriju montažnih kuća na bazi prefabrikata iz drvnih vlakana. Proizvodnju šper-ploča povećati na 48.500 m³ i razviti proizvodnju materijala iz drvnih vlakana na 32.000 tona u godini 1951.

Kemijsku preradu drva dalje razvijati i ustanoviti hidrolizu drva sa proizvodnjom od 4.800 tona špirita u godini 1951.

Industrija celuloze, drvenjače i papira

54) Proizvodnju celuloze u godini 1951. povećati na 87.000 tona t. j. na 2,4 puta više nego godine 1939. Osnovati proizvodnju viskozne celuloze u razmjerima potpunog zadovoljenja tekstilne industrije i drugih industrijskih potreba. Kod toga u što većoj mjeri upotrebljavati bukovo drvo i otpatke sa strugara.

55) Proizvodnju papira povećati na 145.000 tona u godini 1951. što predstavlja u poređenju sa godinom 1939. porast od 2,9 puta. U proizvodnji papira osobito povećati neke naročite potrebne vrste, u prvom redu proizvodnju roto-papira na 36.000 tona u godini 1951. i premašiti proizvodnju od godine 1939. za 57 puta. Isto tako osigurati dovolnje količine ambalažnog i tehničkog papira, od toga naročito kabelskog papira za predviđenu fabrikaciju kablova.

Prehrambena industrija

56) Prehambenu industriju razviti uz istodobno poboljšanje kvaliteta i pakovanja prehrambenih proizvoda i znatno premašiti kapacitet proizvodnje u godini 1939. Proizvodnju šećera u godini 1951. povisiti na 230.000 tona i na taj način premašiti proizvodnju od godine 1939. za 2,1 puta, čime će se postići potrošnja od 12 kg po stanovniku godišnje. Oragnizirati u postojećim tvornicama šećera iskorišćivanje otpadaka za umjetno gnojivo.

57) Za dovoljno osiguranje masnoće za ljudsku prehranu i potrebnih sirovina industrije, povećati proizvodnju biljnih ulja tri puta u odnosu na godinu 1939. i postići godine 1951. proizvodnju od 75.000 tona, i pri tome, povećati proizvodnju hidriranih ulja kao i polusušivih ulja za proizvodnju boja i lakova na bazi domaćih sirovina.

Pristupiti iskorišćivanju uljanog sjemena primjenom modernih metoda u oblasti uljane industrije, metodom neprekidne ekstrakcije.

Uvesti u tvornicama ulja iskorišćivanje otpadaka u svrhu proizvodnje stočne hrane

58) U svrhu sniženja proizvodnih troškova zavesti mehanizaciju u procesu proizvodnje i racionalizacije u transportu. Posebnu pažnju posvetiti u prehrambenoj industriji higijenskim uvjetima rada.

Osigurati sirovinu (sjemena) putem silaže i maganiziranja.

59) Pristupiti rješenju dobivanja koncentrata i vitamina za prehranu.

U voćarskim rajonima razviti i osigurati preradu voća i povrća. Naročito obratiti pažnju proizvodnji konzerviranog voća i povrća za potrebe prehrane u

zimskom godišnjem razdoblju, osigurati dovoljan broj hladnjača za očuvanje tih proizvoda u svježem stanju.

60) Povećati preradu duhana i naročito osigurati poboljšanje kvaliteta. Cjelokupni proces fabrikacije uskladiti sa osnovnim osobinama duhanskih sirovina i njihovog kvaliteta u pojedinim duhanskim rajonima. U tvornicama i fermentacionim stanicama uvesti suvremene klima-instalacije kao i suvremene tehničke metode u preradi, sortiranju i miješanju duhana. Naročito poboljšati aromatizaciju i kvalitet pakovanja cigareta. U svrhu zaštite trudbenika poboljšati higijenske uvjete rada.

Osigurati poljoprivredu sredstvima za zaštitu bilja iskorišćivanjem otpadaka duhana za proizvodnju nikotina.

61) Unaprijediti industriju konzervi i naročito posvetiti pažnju preradi mesa u finalne proizvode. Proizvodnju prerađevina mesa povsiti godine 1951. na 125.000 tona i time premašiti proizvodnju od godine 1939. blizu 9 puta. U svrhu proširenja sirovinske baze za industriju konzervi, podići nova moderna tovilišta uz uređaje za preradu mesa i industrijske klaonice. U svim industrijskim klaonicama organizirati iskorišćivanje nuzgrednih proizvoda i klaoničnih otpadaka pri čemu naročtu pažnju posvetiti skidanju svinjskih koža.

62) Povećati proizvodnju mliječnih proizvoda i to maslaca, kvalitetnih sireva i kazeina. U svim velikim gradovima i industrijskim mjestima podići centralne mljekarnice i postići godine 1951. preradu od 225.000 tona mlijeka i premašiti proizvodnju od godine 1939. za 2,6 puta. Pristupiti proizvodnji pasteriziranog i kondenziranog mlijeka

Tekstilna industrija

63) U tekstilnoj industriji povećati proizvodnju pamučnog prediva na 47.400 tona u godini 1951., a kod pamučnih tkanina povećati proizvodnju na 250 milijuna metara.

U proizvodnji vunenih tkanina postići godine 1951. proizvodnju od 24.2 milijuna metara

Do godine 1951 proizvodju kudeljnih tkanina povećati na 17.3 milijuna metara, a proizvodnju lanenih tkanina na 19,7 milijuna metara.

64) Uvesti novu proizvodnju umjetnih vlakana i postići godine 1951 proizvodnju od 21.000 tona i time znatno proširiti sirovinsku bazu tekstilne industrije.

65) U petogodišnjem planu tekstilnu ndustriju potpuno osposobiti za iskorišćivanje proširene domaće sirovinske baze, kao što su domaći lan domaći pamuk, kudelja, brnistra, umjetno vlakno i slabije vrste vune. Izvršiti modernizaciju uređaja i bitnu racionalizaciju proizvodnje i otkloniti nesklad između kapaciteta predionica i tkaonica.

66) Uložiti velike napore i provesti sve mjere za znatno poboljšanje kvaliteta tekstilnih proizvoda. Povećati izbor tkanina i proširiti proizvodnju kvalitativno boljih tkanina za izradu kaputa, muških odijela, ženskih kostima i haljina, i proizvodnju raznobojnih tkanina.

Industrija kože, obuće i gume

67) Proširiti proizvodnju cipela na 8 milijuna pari u godini 1951., t. j. 2 puta više nego u godini 1939.

Proizvodnju gumenih opanaka podići na 4,400.000 pari u godini 1951., a osigurati i potrebno povećanje proizvodnje gumenih čizama. Proizvodnju auto-guma, povećati na 160.000 komada u godini 1951., i istovremeno povećati proizvodnju guma za bicikle na 2,640.000 komada. Industriji gume stvoriti snažnu sirovinsku bazu sintetskog i prirodnog kaučuka

68) U industriji koža provesti opsežnu rekonstrukciju uređaja i racionalizaciju proizvodnje, kod čega treba naročito povesti računa o poboljšanju higijenskih uvjeta rada.

Medicinska proizvodnja

69) Radi stvaranja materijalne baze za provođenje uspješne zdravstvene službe ustanoviti proizvodnju sredstava za suzbijanje epidemija, za široke akcije suzbijanja malarije, tuberkuloze i t. d

Osigurati opremu bolnica bolničkim uređajima i aparatima, medicinskim instrumentima i pomoćnim sredstvima, a zubarske stanice potrebnim uređajem i priborom. Ustanoviti proizvodnju odgovarajućih sanitetsko-higijenskih sredstava i uređaja.

70) Uvesti i razviti do potrebne mjere proizvodnju hormonskih preparata i dostići godišnju proizvodnju insulina od 100 milijuna internasionalnih jedinica.

Posvetiti naročitu pažnju proizvodnji opijumskih alkaloida. Pripremiti proizvodnju medikamenata koji predstavljaju najnovije tekovine nauke i koji će biti u mogućnosti da osiguraju efikasno i jeftino liječenje.

Član 11.

Obrt

1) Povećati proizvodnost rada u obrtu uvođenjem odgovarajućih alata i strojeva. Osigurati do godine 1951. zanatstvu alat i strojeve u vrijednosti od 750 milijuna dinara i odgovarajuće sirovine, gorivа i maziva.

2) Podizati stručnu kvalifikovanost obrtnika i usmjeriti proizvođački obrt na kvalitetnu izradu prvenstveno proizvoda po pojedinačnim narudžbinama, koji nisu predodređeni za industrijsku proizvodnju.

3) U svrhu učvršćivanja i razvitka zadružnog obrta osigurati daljnji razvoj proizvođačko-preradivačkih zadruga i zadruga uslužnih obrta, te godine 1951. postići vrijednost proizvodnje u visini od 4 milijarde dinara i vrijednost popravaka u visini od 1,5 milijardu dinara.

4) Iskoristiti u obrtnoj radinosti do najveće moguće mjere sirovine, koje su nepodesne za daljnju industrijsku preradu, kao što su otpadni metalni limovi i šipke, otpadne kože, gume, tekstili, dlake, perje i sl.

5) Unaprijediti narodni kućni obrt, za pojedine krajeve specifične i umjetničke obrte, naročito proizvodnju čipaka i vezova, ćilimova rezbarija, filigranskih i zlatarskih radova, pletenih proizvoda i kvalitetne keramike

6) Organizirati sistematski otkup specifično obrtničkih i umjetničkih rukotvorina.

Član 12.

Poljoprivreda

1) Osnovni je zadatak poljoprivrede povećanje krušnih žitarica, masnoća, mesa, mlijeka i drugih proiz-

voda za poboljšanje prehrane stanovništva i proizvodnje sirovina potrebnih za izvršenje plana industrije.

Dostići i u glavnim granama premašiti prosječno za 20% predratnu poljoprivrednu proizvodnju.

Organizirati poljoprivrednu proizvodnju na bazi rajonizacije za one grane proizvodnje u kojima treba povećati plansku proizvodnju poljoprivrednih sirovina i predmeta prehrane.

Izvršiti melioracije zemljišta u velikom opsegu, Preći na intenzivniji način proizvodnje i u vezi sa time podići tehnički nivo poljoprivrede. Povisiti prinose glavnih kultura i produktivnost stoke. Razvijati mehanizaciju u poljoprivrednim radovima i opskrbiti poljoprivredne proizvođače potrebnim sredstvima za proizvodnju.

Razvijati naučno-istraživalački rad i povećati broj poljoprivrednih istraživalačkih ustanova. Dati im u zadatak ispitivanja rajona proizvodnje i pronalaženje najboljih metoda za podizanje proizvodnje u svim granama poljoprivrede, a naročito na području selekcije bilja i stoke.

Omasoviti primjenu tekovina nauke u poljoprivrednoj proizvodnji.

Proširiti proizvodnju suptropskog bilja u odgovarajućim rajonima.

Melioracije

2) Izvršiti odvodnjavanje podvodnih i močvarnih terena na površini od 400.000 ha i time osvojiti nove površine, prvenstveno za povećanje proizvodnje na oranicama. Izvršiti melioracije podvodnih terena duž velikih rijeka Dunava, Save, Tise i Morave i melioracije većih objekata: Mačvanskog polja u Srbiji, Lonjskog polja u Hrvatskoj, Skadarskog jezera u Crnoj Gori, močvarnih polja uz Vardar i Crnu Reku u Makedoniji i većih kraških polja.

Poboljšati sistem odvodnjavanja dovršenjem postojećih i podizanjem novih crpnih uredaja. Povećati jakost postojećih crpnih stanica i izgraditi nove sa snagom 30.000 kW. Proučiti mogućnosti i provesti upotrebu istih crpnih stanica za navodnjavanje i odvodnjavanje.

3) Radi postizavanja većih i sigurnijih prinosa žitarica, industrijskih i drugih kultura provesti navodnjavanje na površini od 400.000 ha prvenstveno u žitorodnim i suptropskim rajonima i na taj način povećati navodnjavanu površinu za 10 puta prema godini 1939.

4) Uvesti prema potrebama vodoprivrede hidrografsku službu, izraditi katastar voda i razraditi najkasnije do godine 1949. vodoprivredne planove za slivove većih rijeka s naročitim osvrtom na hidrogeološke osobine. Razraditi projekte za daljnje melioracije zemljišta i provesti pedološko i hidrološko ispitivanje zemljišta koje dolazi u obzir za melioracije.

Mehanizacijom i boljom organizacijom rada povećati proizvodnost rada na polju melioracije za 30%.

Ratarstvo

5) Povećati zasijane površine na 7,7 milijuna ha. Ovo povećanje izvršiti uglavnom ukidanjem ugara i novim površinama dobivenim putem melioracija.

6) Povećati proizvodnju žitarica u žitorodnim rajonima. Smanjiti površinu pod kukuruzom u nežitorodnim rajonima i zamijeniti ga krmnim biljem, industrijskim i drugim kulturama.

Kod pšenice i ostalih bijelih žitarica zadržati zasijane površine u visini predratnog prosjeka, a povećati proizvodnju povišenjem prosječnog prinosa po hektaru za 15%.

Povećati prinos kukuruza po hektaru za 20% primjenom boljeg sjemena (hetorizisa) i ostalih mjera i na taj način dostići predratnu proizvodnju i kraj smasmanjivanja površina u nežitorodnim rajonima.

7) Povećati površine industrijskog bilja za 2,4 puta, i prinose za 8—30% prema predratnim i na taj način osigurati sirovine prehrambenoj, tekstilnoj industriji, industriji ulja i industriji gume.

Proširiti kulture šećerne repe, duhana, pamuka, konoplje, lana i drugog industrijskog bilja. Ispitati nove industrijske kulture kao koksagis, saflor, brnistru i druge i uvesti njihovu kulturu u podesnim rajonima.

8) Radi osiguranja stočne krmne baze, poboljšanja plodoreda i podizanja plodnosti zemljišta, povećati površinu pod krmnim biljem za 2,3 puta prema predratnoj, prvenstveno u stočarskim rajonima. Povećati produktivnost livada i pašnjaka.

Proširiti površine pod povrtljarskim biljem za 1,5 puta i povećati proizvodnju povrća za poboljšanje prehrane gradskog i seoskog stanovništva.

9) Povećati prinose glavnih kultura po jedinici površine primjenom naprednih agrotehničkih mjera: izbora i selekcije sjemena čistih sorti žitarica, industrijskih i drugih kultura, pravilne obrade zemljišta, povećanja upotrebe stajskog i mineralnih gnojiva i drugih mjera.

Osigurati proizvodnjom u zemlji potrebno kvalitetno sjeme za glavne poljoprivredne kulture.

Voćarstvo i vinogradarstvo

10) Povećati broj stabala do konca godine 1951. dostići predratno stanje. Radi osiguranja daljnjeg porasta voćarstva povećati proizvodnju sadnica na 5,000.000 komada.

Kod šljiva i jabuka dostići predratnu prosječnu proizvodnju. U izrazito voćarskim rajonima povećat proizvodnju podizanjem novih voćnjaka na modernoj osnovi.

Boljom njegom, obradom, masovnim suzbijanjem bolesti i štetočina i drugim mjerama povećati prinos voćaka po stablu.

11) Izvršiti obnovu i proširiti površinu pod vinogradima i loznim matičnjacima.

Povećati proizvodnju grožđa i vina i udvostručiti preradu vina izgradnjom novih velikih podruma.

Stočarstvo

12) U stočarstvu dostići i premašiti do godine 1951. predratno brojno stanje stoke.

Kod goveda premašiti predratno stanje za 16%, kod svinja za 71%, kod ovaca za 46%. Povećati broj ovaca osobito u stočarskim rajonima.

Provesti mjere za poboljšanje kvaliteta goveda i povisiti proizvodnju mlijeka po kravi za 200 litara. Povećati prinos vune po ovci za 20%, a težinu za 10%, uvođenjem novih rasa, križanjem, boljom ishranom i njegom.

13) Povećati za 5 godina proizvodnju glavnih stočnih proizvoda i premašiti predratnu proizvodnju masti, mlijeka, vune i kože. Forsirati ugovorni tov i povećati broj utovljenih svinja na 2,5 milijuna komada. Organizirati u tu svrhu velika tovilišta. Radi unapređenja peradarstva proširiti mrežu inkubatora.

14) Radi osiguranja zdravstvenog stanja stoke povećati proizvodnju stočnih lijekova; seruma i ostalih bioloških preparata i kemijsko-farmaceutskih preparata. Organizirati što širu primjenu veterinarsko-sanitetskih mjera.

Provesti mjere za oplodivanje što većeg broja stoke osobito kobila. Primjenjivati masovno umjetno osjemenjivanje stoke. Organizirati masovno suzbijanje jalovosti kod kobila i krava.

Izgraditi i osposobiti mrežu veterinarskih bolnica i ambulanti. Uspostaviti stočarske stanice.

Povećati proizvodnju koncentrirane stočne hrane izgradnjom tvornica i silosa za stočnu hranu.

Mehanizacija i kemizacija poljoprivrede

15) Podići tehnički stupanj poljoprivrede opskrbom boljim strojevima, većim količinama gnojiva, sredstvima za zaštitu bilja, stočnim lijekovima i drugim sredstvima.

Snabdjeti poljoprivredu u toku pet godina novim traktorima, sa 250.000 željeznih plugova, 50.000 sijačica i drugim poljoprivrednim strojevima.

U svrhu daljnjeg razvijanja mehanizacije organizaciono učvrstiti poljoprivredne mašinske stanice i povećati njihov broj. Poboljšati iskorišćavanje kapaciteta traktora na 300 ha uvjetnog oranja, t.j. za 2.6 puta.

16) Povećati upotrebu i dati poljoprivredi u godini 1951. 350.000 tona mineralnih gnojiva. Snabdjeti poljoprivredu dovoljnim količinama sredstava za zaštitu bilja.

Državna poljoprivredna dobra

17) Ojačati i organizaciono učvrstiti državna dobra za njihov osnovni zadatak, t. j. opskrbu seljačkih radnih zadruga i seljačkih gospodarstava kvalitetnim sjemenom, voćnim i loznim sadnicima, dobrom rasplodnom stokom i drugim sredstvima poljoprivredne proizvodnje. Povećati stočnu proizvodnju na državnim poljoprivrednim dobrima.

Uvesti radne norme i povećati proizvodnost rada. Uvesti obavezne agrotehničke i zootehničke mjere.

Seljačke radne zadruge

18) Pomoći seljačkim radnim zadrugama da se organizaciono učvrste. Uvesti proizvodne i financijske planove, bolju organizaciju rada i ostale mjere da bi seljačke radne zadruge postale uzorna gospodarstva.

Ribarstvo

19) Razviti morsko ribarstvo. Povećati ukupni ulov morske ribe na 50.000 tona i time premašiti predratni ulov za 3,5 puta. Provesti mehanizaciju ribolova izgradnjom potrebnih ribolovnih jedinica, povećati normu ulova i sniziti troškove ribarenja za 25%.

Usavršiti tehniku ribolovnog alata i pronaći najpodesnije metode za preradu ribe.

Proučiti biologiju i migraciju ekonomski najvažnijih riba Jadranskog Mora u svrhu daljnjeg razvoja morskog ribarstva.

20) Povećati lov plave ribe i provesti mehanizaciju ribolova u unutrašnjim vodama. Razviti dubinski ribolov plivaricama i ribolov na otvorenom moru kočarima. Postići normu od 100 tona ulova po brodu godišnje i ukupnu eksploataciju od 24.000 tona.

Razviti umjetno gajenje morskih beskralježnjaka, naročito kamenica, iskorišćujući što prostranija prirodna područja za gajenje. Postići u godini 1951. proizvodnju od 6,000.000 komada kamenica godišnje.

21) Unaprijediti proizvodačke ribarske zadruge u pravcu što racionalnijeg lova plave i druge ribe u unutrašnjim vodama.

Pomoći ribarskim zadrugama u mehanizaciji lova. Poduzeti mjere za njihovo organizaciono učvršćivanje, uvođenje normi i bolju organizaciju rada.

22) Razvijati sladkovodno ribarstvo. Povećati ukupnu proizvodnju i ulov na 50.000 tona. Znatno povećati proizvodnju na postojećim umjetnim ribnjacima i proširiti njihove površine na zemljištima nepodesnim za ostale grane poljoprivredne proizvodnje.

Povećati proizvodnju mrijestilišta i osigurati dovoljnu količinu mlađa za nasađivanje i poribljavanje voda.

Šumarstvo

23) U svrhu očuvanja i melioriranja zemljišta, poboljšanja režima voda, zaštite poljoprivrednog tla i podizanja proizvodnje šumarstva pošumiti 100.000 ha starih sječišta, paljevina, goleti i krša; provesti melioraciju zapuštenih šuma na površini od najmanje 150.000 hektara. Provesti opsežne radove radi zaštite tla od odnošenja vjetrom i vodom, kao i zaštite poljoprivrednog tla, komunikacija i građevina od bujičnih nanosa i usova, i pristupiti uređenju jedne polovine svih registriranih bujičnih područja.

Urediti t.j. premjeriti, inventirati te odrediti prirast i prinos na površini od najmanje 3 milijuna hektara šuma i šumskog zemljišta.

Razviti u što većoj mjeri rad naučnih ustanova i stanica za šumska ispitivanja i odrediti im kao glavne zadatke: proučavanje mjera za povećanje priraštaja; proširenje postojećih i uvođenje novih vrsta drveća s velikim prirastom, a potrebnih suvremenoj drvnoj industriji; smanjenje troškova pošumljavanja mehanizacijom rada i što većom primjenom sjetve umjesto sadnje, istraživanjem mjera za zaštitu šuma; ispitivanje tehničkih svojstava drveta i što bolje njegove primjene u drvnoj industriji, a naročito u vezi sa iskorišćivanjem otpadaka i manje vrijednog drveta.

24) Smanjiti otpatke kod sječe, prerade i izvoza drveta, a otpatke iskoristiti za preradu i dobivanje korisnih proizvoda. Postepeno uklanjati otvorena ognjišta i ložiti samo s prosušenim drvetom. Građevno drvo zamjenjivati drugim građevnim materijalom u podizanju zgrada, u rudnicima i saobraćajnim objektima, a naročito za željezničke pragove. Tipiziranjem smanjiti potrošnju u građevnoj stolariji i izradi namještaja.

Osigurati bolje iskorišćivanje lišćara, a naročito bukovih trupaca za pilane i tako ostvariti povećanje proizvodnje pored redukcije sječe.

25) U svrhu mehanizacije i racionalizacije rada staviti u rad 2.000 motornih i električnih ručnih pila. Snabdjeti šumarstvo velikim brojem stalnih i prenosnih dizalica i tako mehanizirati utovar i pretovar za 30%. Radi otvaranja novih šumskih kompleksa, osim guste mreže puteva za sprežnu vuču, izgraditi najmanje 250 km puteva za traktorsku vuču, 700 km puteva za kamione, 200 km željeznica uzanog kolosjeka i 50 km žičanih željeznica. Za mehanizaciju transporta osigurati 600 traktora, 700 kamiona, 100 lokomotiva, pretežno motornih i veći broj kola sa gumama za sprežnu vuču. Najmanje 30% svih motornih vozila upotrijebiti za pogon na drveni ugljen ili drvo, a parne lokomotive zamjenjivati motornim.

Radi boljeg upravljanja i čuvanja šuma izgraditi 100.000 m^2 upravnih i čuvarskih zgrada.

Reguliratj šumsku pašu. Organizirati službu za zaštitu od požara i zaraze potkornjaka.

Član 13.

Saobraćaj

1) Tokom petogodišnjeg plana povećati kapacitet svih grana saobraćaja u svrhu zadovoljenja potreba brzog razvitka narodne privrede.

U toku 5 godina izvršiti definitivnu obnovu ratom oštećenih saobraćajnih objekata i sredstava i izgraditi nove u vrijednosti 72,6 milijardi dinara, primjenjujući iskustva suvremene nauke kako u građenju tako i u eksploataciji.

Osigurati plansku suradnju svih grana saobraćaja i njihovo međusobno dopunjavanje u prevoženju. Pri tom smatrati željeznički saobraćaj osnovnim nosiocem transporta, no uporedo snažno pojačati udio vodenog transporta naročito za masovnu robu na dugim relacijama. Rasteretiti željeznicu prevoženja na kratke relacije i prebaciti takva prevoženja i lokalni transport na auto-saobraćaj, koji osim toga treba pojačati u krajevima gdje automobil predstavlja jedinu modernu vrstu transporta.

Poboljšati eksploataciju svih grana transporta i izbjeći ukrštavanje prevoženja iste robe.

Poduzeti mjere za povećanje ravnomjernosti i bolju organizaciju transporta u skladu sa potrebama privrede.

Moderniziratí vozni park i tehničke uređaje i stvoriti dovoljne rezervne kapacitete.

Za nesmetano i brzo odvijanje planskog rukovođenja privredom i za potrebe državne uprave i širokih narodnih masa, osigurati daljnji razvoj sredstava za vezu.

Željeznički saobraćaj

2) Povećati godišnji utovar u godini 1951. na 3,8 milijuna vagona, odnosno 53,2 milijuna tona robe i osigurati prijevozni učin od 10,5 milijardi neto tonskih kilometara, t.j. 2,5 puta u odnosu na godinu 1938. odnosno 3,3 puta prema godini 1946.

Prosječni utovar jednog vagona povećati od 10,4 na 14 tona.

Znatno smanjiti odnos bruto težine vlaka prema neto težini i koeficijent neravnomjernosti utovara.

U svrhu racionalnijeg iskorišćivanja vučne snage lokomotiva izvršiti njihovo tipiziranje po željezničkim prugama; izvršiti tipizaciju voznh sredstava, lokomotiva i vagona i smanjiti broj serija i tipova.

Smanjiti obrt kola do konca godine 1951. na 4 dana.

Smanjiti potrošnju goriva na 1 tonski kilometar za pogon lokomotiva za 15%, a maziva za 25% u odnosu na godinu 1946.

Do godine 1951. smanjiti troškove eksploatacije za 40% u odnosu na godinu 1946.

Pristupiti širokoj mehanizaciji pri građenju i održavanju željeznica primjenom modernih strojeva, pneumatičkog i električnog alata i automatskih uređaja.

Provesti masovnu primjenu betona i armiranog betona pri izradi mostova i željezničkih pragova.

U svrhu povećanja transportne moći željeznica i mogućnosti primjene voznih sredstava veće nosivosti, pojačati gornji stroj pruga normalnog kolosjeka za najmanji osovinski pritisak od 15 tona, a na glavnim prugama od 18 tona; brzine od 80—100 km/sat.

Prema najpovoljnijoj korisnoj dužini kolosjeka na stanicama jedne pruge, izvršiti tipiziranje njihovih dužina u svrhu boljeg iskorišćenja voznih sredstava i povećanja propusne moći na cijeloj pruzi.

Osposobiti 80% od teretnog voznog parka za automatsko kočenje.

Forsirati izgradnju teretnih vagona za automatski istovar.

Na glavnim pretovarnim stanicama podići uređaje za mehanizirani pretovar robe.

3) Obnoviti i predati saobraćaju 450 komada lokomotiva normalnog kolosjeka i 130 komada lokomotiva uzanog kolosjeka, obnoviti 2.000 oštećenih putničkih kola, 265 službenh i 14.500 teretnih kola.

Staviti u promet 200 komada novih lokomotiva domaće proizvodnje, 930 novih putničkih kola, 100 službenih kola i 14.560 novih teretnih kola.

4) Izgraditi dupli kolosjek normalnih pruga na ukupnoj dužini od 477 km i to na prugama: Podsused-Sutla, Zagreb-Dugo Selo, Zemun-Novska, Savski most-Topčider, Lapovo-Niš.

Dovršiti građenje započetih željezničkih pruga na dužini od 400 km.

Izvršiti elektrifikaciju 300 km željezničkih pruga normalnog kolosjeka.

Izgraditi nove pruge u ukupnoj građevinskoj dužini od 1.500 km i započeti izgradnju u ukupnoj dužini od 430 km.

Pri građenju i rekonstrukciji pruga primijeniti industrijsku-serijsku izradu tipiziranih mostova, zgrada i konstruktivnih dijelova.

Izvršiti definitivnu obnovu svih u ratu porušenih i oštećenih željezničkih pruga, objekata, uređaja i voznih sredstava sposobnih za popravak. U tu svrhu izvršiti definitivnu obnovu mostova u dužini od 20.000 metara i podići i pustiti u saobraćaj porušene mostove na Dunavu kod Bogojeva, na Savi kod Jasenovca, preko Struga i Uštice. Izvršiti obnovu tunela i galerija i asanirati ruševite terene na glavnim prugama. Obnoviti 150.000 m² stanićnih zgrada i podići i obnoviti 430.000 m² drugih privrednih i upravnih zgrada. Izgraditi 5.000 stanova za radnike i službenike željezničkih jedinica.

5) Znatno poboljšati telegrafsko-telefonske veze i signalno sigurnosne uređaje, a naročito na glavnim prugama iskoristiti najnovije tekovine nauke i tehnike. Obnoviti i izgraditi 4.000 km jednostruke dužine telefonskih linija, 1.000 km telegrafskih i 1.000 km zvonovno-signalnih linija.

6) Za izvršenje petogodišnjeg plana eksploatacije i investicija osigurati i osposobiti potrebne stručne kadrove i stvoriti za to potrebne preduvjete.

Primijeniti radne i tehničke norme za sve radove na području željezničkog saobraćaja koji se mogu normirati.

Izgraditi i pripremiti nove, suvremene saobraćajno-tehničke propise za eksploataciju i gradnje željeznica.

Pomorstvo

7) Osposobiti trgovačku mornaricu za podmirenje potreba narodne privrede i za osiguranje tranzitnog prijevoza robe i putnika iz zemalja zaleđa. U tu svrhu obnoviti i izgraditi trgovačku mornaricu u visini od 600.000 BRT t.j. povećati 1,5 puta od predratnog stanja. Pri izgradnji novih kao i obnovi starih brodova rukovoditi se naučnim i tehničkim tekovinama suvremene brodogradnje, kako u pogledu povećanja brzine brodova,

racionalnosti pogona, maritimne sigurnosti tako i u pogledu udobnog smještaja putnika. Prj tome imati u vidu i potrebe turizma. Izgraditi potreban broj pomorskih pomoćnih jedinica: trajekte i jedinice za opskrbu obale i ostrva vodom, za teglenje i spasavanje, pilotažu i lučku službu, kao i jedinice za održavanje luka i plovnih puteva.

8) Obnoviti Riječko-Sušačku luku u visini njenog predratnog kapaciteta. Izgradnjom novih operativnih obala povećati dužinu iste za 20% u uspoređenju sa predratnim stanjem. Izvršiti obnovu svih luka općedržavnog značaja i opremiti ih suvremenim lučkim uređajima za mehanički pretovar tereta. Osiguratj pomorstvu sigurnost plovidbe izgradnjom, obnovom, rekonstrukcijom i modernizacijom svjetionika, svjetioničnih uređaja, obalnih lučkih svjetila i pomorskih znakova.

9) Za uzdizanje srednjih i viših pomorskih stručnih kadrova izgraditi tri nove školske zgrade sa internatima, a dalje razvitj postojeće škole i očuvati njihove velike tradicije.

10) Izgraditj radionicu za popravak i održavanje tehničkih plovila, pomoćnih pomorskih jedinica i svjetioničnih uređaja. Za potrebe plovnog parka i saobraćaja na Skadarskom jezeru i rijecj Bojanj obnoviti i proširiti brodarsku radionicu na Skadarskom jezeru.

Unutrašnja plovidba

11) Povećatj u unutrašnjoj (riječnoj, kanalskoj i jezerskoj) plovidbi prijevoz tovara u domaćem i inozemnom saobraćaju u godini 1951. po učinku na 115% i 113% po količini prevezene robe u usporedenju sa predratnim. Znatno povećati udio u inozemnom vodenom saobraćaju prema predratnom udjelu.

Ubrzavanjem prometa tegljenjaka j teretnjaka poboljšati iskorišćivanje plovnih puteva i povećatj brzinu dopremanja tovara za prosječno 35%, a iskorišćivanje teretnjaka i drvarica za prosječno 25% u uspoređenju sa predratnim. Smanjiti troškove eksploatacije transportnog plovnog parka za najmanje 25%.

12) Obnoviti ratom zapuštene plovne puteve na rijekama Dunavu, Savi, Dravi i kanalima, a naročito na rijecj Savi od Beograda do Siska i na Dunavu kod ušća Morave, Zemuna, Slankamena, Čerević—Futoga i Mohovskog prosjeka. Završiti obnovu označavanja plovnih puteva i uspostavljanja noćne plovidbe.

Izgraditi melioraciono-plovnj kanal od Siska do Podsuseda i tako vezati vodenim putem Zagreb sa Beogradom i ostalim privrednim centrima.

U svrhu čišćenja plovnih puteva j obnove plovnog parka izvaditi iz vode oko 350 plovnih objekata.

Završiti obnovu i proširenje brodogradilišta i brodarskih radionica i izgraditi dva nova brodogradilišta u odgovarajućim zimovnicima. Povećati kapacitet brodogradilišta i brodarskih radionica za 1,5 puta u uspoređenju sa predratnim i organizirati za njih proizvodnju glavnih i pomoćnih brodskih strojeva, pribora i oprema.

Iskoristitj pri gradenju brodova najnovije tekovine brodogradilišne tehnike.

Završitj obnovu plovnog parka i pristupiti novogradnjama transportnih i tehničkih plovila. Izgraditi 20.400 KS vuče, 57.300 tona nosivosti tovarnog prostora, bagera i elevatora kapaciteta 1.320 m³/sat i plovećih dizalica ukupne nosivosti 100 tona. U godini 1951. dostići kapacitet transportnog plovnog parka 104% u pogledu vuče i 85% u pogledu tovarnog prostora od predratnog. Do godine 1951. premašitj kapacitet bagera i elevatora 2 puta a kapacitet plovnih dizalica za 3,3 puta u uspoređenju sa predratnim.

Obnoviti ratom porušena i usavršiti postojeća pristaništa i stovarišta. Izgraditi 7.610 m novih operativnih obala i na taj način povećati ukupnu dužinu operativnih obala za 3 puta u uspoređenju sa predratnim.

Izgradnjom i postavljanjem 47 komada pristanišnih dizalica i dva pretovarna silosna uređaja povećatj mehanizaciju pretovara u pristaništima unutrašnje plovidbe do godine 1951. za blizu 4 puta prema predratnoj.

Izgraditj 33.200 m² pristanišnih zgrada (skladišta, brodostanica i kapetanija). Izgraditi 56.630 m² stambenih zgrada za radnike i službenike unutrašnje plovidbe.

13) Pristupiti ispitivanjima, studijama i projektima: za daljnje tehničko usavršavanje postojeće mreže unutrašnjih plovnih puteva, pristaništa, transportnih i tehničkih plovila i brodogradilišta, za daljnje povećanje mreže vodenih puteva i dužina operativnih obala i za obnavljanje i povećanje plovnog parka u skladu s potrebama i uzdizanjem cjelokupne narodne privrede.

Zračni saobraćaj

14) Povećati broj linija za 2,6 puta u domaćem i 4 puta u inozemnom saobraćaju, a broj aviona za 4,8 puta u uspoređenju sa godinom 1946.

Postići kapacitet prijevoza putnika od 120.000 u domaćem i 40.000 u inozemnom saobraćaju.

Izgraditj 10 zračnih pristaništa sa svim potrebnim uređajima, koristeći se najnovijim tekovinama tehnike. Usavršiti službu osiguranja letenja i proširitj je na cijelu zemlju

Povećati kilometražu svakog aviona na 250.000 km godišnje i racionalizacijom smanjitj efektivne troškove eksploatacije za 30%.

Izvršitj predradnje za letenje preko cijele godine u uspoređenju sa godinom 1946.

Javni autosaobraćaj

15) Za osiguranje potreba u prevoženju i potreba širokih narodnih masa u javnom autosaobraćaju osigurati povećanje vozila i to: kamiona 1,9 puta, autobusa 2,3 puta, prikolica 1,5 puta, putničkih vozila 1,7 puta u uspoređenju sa godinom 1946.

Za smještaj i popravak vozila graditj nove garaže i radionice od 230.000 m² površine. Za radionice i garaže osigurati potrebnu opremu.

Javnj autosaobraćaj razviti naročito u republikama koje su više upućene na autosaobraćaj; uvesti potreban broj linija za robni i putnički (naročito turistički) promet u zemlji. Iskorišćivati racionalnije nosivost vozila i upotrebu prikolica, proširiti upotrebu putničkih automobila i autobusa.

Povećati postotak iskorišćenja autoparka na 75% nosivnosti u oba pravca. Boljim održavanjem i čuvanjem vozila smanjitj broj neispravnih vozila ispod 20% ukupnog broja. Podizati radionice za generalne i srednje popravke, veće skupne garaže i stanice za održavanje. Poboljšati i razvijati organizaciju autotransportnih poduzeća radi izvršenja transportnih zadataka, koordinirati rad autosaobraćaja sa ostalim vrstama saobraćaja.

Za izvršenje ovih zadataka osigurati i osposobiti potreban stručni kadar, tehničke norme i propise.

Putevi

16) Prilagoditi putnu mrežu zahtjevima motornog saobraćaja i drugim potrebama privrede u svrhu sma-

njenja troškova eksploatacije i povećanja sigurnosti vožnje. U tu svrhu izgraditi 500 km novih puteva sa kolovozom, za srednja opterećenja, izgraditi 600 km puteva sa suvremenim kolovozom za teški saobraćaj, izvršiti veliki popravak tucaničkog kolovoza u dužini od 10.000 km i veliki popravak suvremenih kolovoza na dužini 150 km.

Izvršiti rekonstrukciju tucaničkog kolovoza sa izradom kamene podloge na dužini od 400 km, zatim modernizaciju tucaničkog kolovoza na dužini od 1.000 km i rekonstrukciju postojećih puteva na dužini od 250 km. Izgraditi novih mostova u armiranom betonu u ukupnoj dužini od 700 m, i izvršiti obnovu gvozdenih mostova u dužini od 1.450 m i mostova u armiranom betonu od 12.000 m. U najvećoj mjeri iskoristiti upotrebu bitumena kod izgradnje suvremenih kolovoza.

Od većih investicionih radova potpuno izgraditi autoput Beograd—Zagreb—Ljubljana, kao i put Niška Banja—Caribrod. Dovršiti obnovu većih mostova i to preko Save kod Šapca i kod Sremske Rače; preko Drine, kod Ljubovije, i izgraditi nove mostove preko rijeke Save Beograd—Zemun, kod Podsuseda, preko Velike Morave kod Pojata i kod Aleksinca na putu Beograd—Skoplje.

Pošta

17) Osigurati kvalitativno dobre telegrafske i telefonske veze između Beograda i svih republikanskih i oblasnih centara, postaviti telefonske veze u sve industrijske centre, sve kotarske odbore i sva državna poljoprivredna imanja i stanice.

Do konca godine 1951. izgraditi 20.880 km novih telefonsko-telegrafskih linija i poboljšati postojeće linije, pojačati kapacitet tt. linija na glavnim pravcima sa 630 kanala preko visoko frekventnih uređaja. Kablirati veće gradske mreže, povećati kapacitet telefonskih centrala za 63.880 priključaka i to poglavito po sitemu automatsko-mrežnih grupa, montirati 275 komada automatskih kućnih telefonskih centrala, povezati telefonskim linijama najmanje 40% mjesnih narodnih odbora. Povećati broj telegrafskih strojeva-teleprintera — za 625 komada radi uvođenja pretplatničke telegrafske službe pri privrednim poduzećima i ustanovama i za zamjenu dotrajalih morze aparata i povećati iskorišćivanje višestruke telegrafije po telefonskim linijama. Postaviti pet novih telefonskih predajnih i prijemnih radio stanica i pet novih radio telegrafskih emisionih stanica. Otvoriti 656 poštanskih ureda i 1.450 manjih pošta pri mjesnim narodnim odborima. Poštanski saobraćaj svestrano poboljšati tako da se prenos poštanskih pošiljki i novina ubrza koristeći se za to najbržim mehaniziranim saobraćajnim sredstvima (brzim vlakovima, autobusima, avionima i dr.). Povećati dužinu poštanskih linija za 54.566 km.

Glava III.

PLAN MATERIJALNOG I KULTURNOG PODIZANJA NARODA

Član 14.

Rad i kadrovi

1) Osigurati stalno povećanje proizvodnosti rada — uvođenjem što veće mehanizacije, novih metoda rada, novih tehnoloških procesa i radnih normi, povećanjem kvalifikacije radnika i potpunim iskorišćenjem radnog vremena i na taj način stvoriti preduvjete za povećanje plaća i bolje nagrađivanje trudbenika svih kategorija. U vezi s tim usavršiti sistem progresivnog plaćanja kod premašenja normi, kao i sistem davanja premija inžinjersko-tehničkom osoblju za izvršenje i premašivanje plana.

2) Za osiguranje izvršenja plana povećati brojno stanje kvalificiranih radnika od 350 hiljada u godini 1946. na 750 hiljada u godini 1951. To povećanje postići prvenstveno povećanjem broja učenika u privredi i njihovim upućivanjem, preko organa posredovanja rada, u najvažnije privredne grane. U svrhu pojačanja priliva radne snage u industriju, rudarstvo, građevinarstvo i saobraćaj, osigurati poduzeća potrebnim radničkim stanovima i menzama. Osigurati u što većoj mjeri uvođenje žena u privredu.

Široko razgranjenom mrežom tečajeva u svim poduzećima pristupiti brzoj i masovnoj izgradnji polukvalificiranih radnika i njihov stručni nivo sistematski i postepeno podizati na nivo kvalificiranih radnika putem individualnog praktičnog obučavanja. S tim u vezi uvesti i popularizirati natjecanje među kvalificiranim i visoko kvalificiranim radnicima u osposobljavanju što većeg broja učenika i polukvalificiranih radnika za kvalificirane. Svim ovim mjerama osposobiti u što kraćem roku što veći broj kvalificiranih radnika uže specijalnosti. Kvalificirane radnike osposobljavati pomoću viših tečajeva za rukovodioce.

3) Osigurati povećanje srednjih stručnih kadrova od 65 hiljada u godini 1946. na 150 hiljada u godini 1951. Izvršenje ovog zadatka osigurati u prvom redu proširenjem srednjotehničkih škola i otvaranjem novih.

Ovako postupiti i u pogledu srednjih ekonomskih, poljoprivrednih, šumarskih, saobraćajnih, zdravstvenih i drugih škola za srednje stručne kadrove. Povećati u velikim razmjerima upis đaka u ove škole i privući ih u srednje stručne škole putem popularizirania ovih struka i stipendijama za đake završenog četvrtog razreda gimnazije.

4) Osigurati povećanje broja stručnjaka sa fakultetskom spremom prosječno na 5.000 godišnje, u koju svrhu poduzeti mjere za povećanje postotka diplomiranih u odnosu na broj upisanih studenata (proširenje školskih prostorija, laboratorija, reorganizacija nastave, povećanje broja nastavnika). Izvršiti planski upis na pojedinim fakultetima i stručnim školama i time osigurati potreban stručni kadar najvažnijim sektorima.

Za savladivanje teškoća uslijed nestašice stručnih kadrova, rasteretiti ih administrativnih poslova i maksimalno dovesti do izražaja njihovu stručnu spremu.

Izvršiti pravilnu raspodjelu postojećih fakultetski naobraženih kadrova po pojedinim granama i područjima.

5) Radi što bržeg rješavanja teškoća u kadrovima ubrzati naobrazbu novih kadrova užom specijalizacijom nastavnih programa. Povezati nastavu s praktičnim radom u privredi i tokom školovanja osposobiti kadrove za neposredno uključenje u proizvodnju.

Član 15.

Povećanje proizvodnosti rada i sniženje cijena koštanja

1) Povisiti materijalni i kulturni nivo trudbenika putem povećanja vrijednosti realne nadnice i sniženja cijena predmeta široke potrošnje.

2) Izraditi tipizaciju i standardizaciju sirovina poluproizvoda i gotovih proizvoda uz točno određivanje kvalitativnih i tehničkih obilježja svakog pojedinog artikla.

3) Provesti u poduzećima i ustanovama sistematsku evidenciju, uvesti i poboljšati norme utroška rada, materijala, goriva i električne energije i voditi sistematsku kalkulaciju za cjelokupnu proizvodnju.

4) Povećati proizvodnost rada i sniziti cijene koštanja putem jačanja radne discipline, natjecanja, provođenja u najvećoj mjeri mehanizacije i racionalizacije, smanjenja normi utroška po jedinici proizvodnje, poboljšanja kvaliteta materijala, zamjenom skupih i deficitnih vrsta sirovina i goriva jeftin jim vrstama kojih ima u dovoljnoj mjeri, boljim iskorišćivanjem sirovina i goriva, smanjenjem otpadaka i škarta i iskorišćivanjem otpadaka.

5) Sniziti punu cijenu koštanja — ne uzimajući u obzir sniženje nastalo uslijed sniženja cijena materijala: u rudarstvu za 31%, u industriji za 25%, u elektroprivredi za 33%, u gradevinarstvu za 28%, u željezničkom saobraćaju za 40% prema cijenama u početku gódine 1947. Sniženje pune cijene koštanja postići uz istodobno poboljšanje kvaliteta proizvoda i usluga.

6) Povećati proizvodnost rada u rudarstvu za 90%, u industriji za 66%, u stambenoj izgradnji za 56%, prema stanju u godini 1946.

7) Troškove trgovine sniziti u godini 1951. ispod 10% cijena u prodaji na malo, prema 39% u godini 1939.

Član 16.

Stambeno i komunalno gospodarstvo

1) U toku pet godina završiti obnovu ratom porušenih stambenih zgrada u selima, nastaviti popravak porušenih zgrada u gradovima i izgradivati nove stambene kolonije.

Popraviti u ratu porušene i dotrajale stambene zgrade i novo izgradit 15 milijuna m² stambenih zgrada u gradovima, selima i kolonijama za ukupnu svotu od 30 milijardi dinara.

Od toga na stambene zgrade u gradovima i selima 8 milijuna m², na industrijske, rudarske i saobraćajne kolonije 7 milijuna m².

2) Stvoriti masovnu proizvodnju montažnih stambenih zgrada sa tipiziranim i standardiziranim dijelovima.

Razviti industrijsku proizvodnju građevnih dijelova i građevnog materijala.

Izvršiti naučna tehnička ispitivanja za bolje, brže i ekonomičnije građenje stambenih zgrada.

Izvršiti eksperimentalne naučno-tehničke radove za proizvodnju novih, boljih i jeftinijih građevnih materijala na bazi domaćih, jeftinih, ne deficitnih materijala i otpadaka. Izvršiti tipizaciju i standardizaciju građevnih dijelova na bazi napredne nauke i tehnike.

3) U gradovima osigurati uređenje gradskog saobraćaja, ulica, trgova, ulične rasvjete, javnih kupališta i praonica rublja, čišćenje grada, uređenje parkova, gradskog zelenila i mjesta za fiskulturu i odmor.

U tu svrhu osigurati proizvodnju sanitarnih objekata i instalacija za vodovod, kanalizaciju, rasvjetu i grijanje.

U toku pet godina popraviti i novo izgraditi za ukupan iznos od 7 milijardi dinara: vodovoda 1.500 km, kanalizacije 1.560 km, ulica 1.250 km. ulične rasvjete 1.250 km, tramvajskih pruga 40 km, trolejbuskih pruga 55 km, javnih kupališta sa 3.500 mjesta.

Staviti u promet: tramvajskih kola 300 komada, autobusa 170 komada i trolejbusa 100 komada.

4) U toku pet godina pristupiti u 20 najvećih gradova u zemlji njihovom planskom uređenju u duhu modernog urbanizma i u skladu sa privrednim komunalnim i kulturnim potrebama novog društvenog života.

U tu svrhu izvršiti pripremne regulacione i hidrotehničke radove i reguliranje gradova i izgraditi nove javne i administrativne zgrade: sve ovo za ukupnu svotu od 3 milijarde dinara.

5) Izvršiti opsežne radove na rekonstrukciji i izgradnji Beograda i osposobiti ga za vršenje zadatka glavnog grada kao političkog, privrednog i administrativnog centra.

Član 17.

Prosvjeta i kultura

1) U toku petogodišnjeg plana: podizati opći kulturni nivo naroda, potpuno likvidirati nepismenost, obuhvatiti osnovnom školom svu školski obaveznu djecu, proširiti mrežu ustanova za opću naobrazbu i mrežu kulturnih ustanova i ubrzati likvidaciju kulturne zaostalosti pojedinih narodnih republika.

2) U skladu s tim osnovnim zadacima investirati za prosvjetu 5,9 milijardi dinara i time izgraditi 1 milijun m² školske površine, a broj učeničkih mjesta povećati za 320.000. Osim toga 60% školski obavezne djece obuhvatiti sedmogodišnjim školovanjem.

3) Izgraditi nova kazališta, muzeje, galerije i ostale kulturne ustanove u vrijednosti od 1,3 milijardu dinara.

4) Izvesti radove u vrijednosti od 1,5 milijardu dinara na području kinematografije i to za izgradnju filmskog grada kraj Beograda, kinematografskih dvorana, putujućih kinematografa i za proširenje filmskih poduzeća za proizvodnju filmova.

Član 18

Radio

U svrhu pravilnog razvoja radiodifuzne službe izgraditi snažne radio emisione stanice u Beogradu i svim narodnim republikama, s potrebnim brojem relejnih stanica i time omogućiti dobar prijem na cijelom području kao i izvan granica naše zemlje. Za izvršenje ovih temeljnih zadataka postaviti nove radio emisione stanice od kojih jednu srednje-talasnu od 150 kW i kratko-talasne radio stanice u jakosti od 210 kW u svim narodnim republikama postaviti snažne radio emisione stanice najmanje snage od 20 kW, a u Vojvodini, Dalmaciji i na Kosmetu postaviti radio emisione stanice najmanje snage od 10 kW i do konca godine 1951. postići ukupnu snagu od 850 kW t. j. povećati preko 35 puta prema godini 1939. Organizirati zvučne stanice sa vezama za zvučnike za potrebe poduzeća, škola, trgova i ustanova. Osigurati povećanje broja radio pretplatnika i pretplatnika na zvučnike. Izgraditi centralni radio laboratorij i prijemni centar.

Član 19.

Zdravlje

1) U toku pet godina investirati u zdravstvene ustanove i zdravstvenu službu, opću i socijalnog osiguranja 5,4 milijardi dinara.

2) Povisiti stepen zdravstvene zaštite u cijeloj zemlji, a naročito u zaostalim republikama.

3) Izgraditi 110 bolnica sa 14.300 kreveta i na taj način povećati odnos kreveta u bolnicama na 1.000 stanovnika sa 2,05 u godini 1939. na prosječno 3,1 kreveta na 1.000 stanovnika u godini 1951.

4) U narodnoj Republici Makedoniji povećati broj kreveta u bolnicama za 2.400, a u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini za 3.200 kreveta.

5) Broj ostalih zdravstvenih ustanova kao ambulanata, stanica i poliklinika podići na 730 u cijeloj zemlji.

6) Fiskulturnom odgoju omladine posvetiti veliku brigu i investirati za izgradnju raznih sportskih građevina i nabavu neophodnog materijala za razvoj fiskulture 900 milijuna dinara.

Član 20.

Trgovina i opskrba

1) Snabdijevanju širokih narodnih slojeva posvećivati najveću pažnju. U vezi sa zadacima povišenja životnog standarda u toku provođenja petogodišnjeg plana povećati vrijednost cjelokupnog robnog prometa na malo za 1,8 puta prema godini 1946.

Uporedo s porastom proizvodnje u poljoprivredi i industriji postepeno napuštati sistem racioniranog snabdijevanja prehrambenim i industrijskim proizvodima.

2) Razviti i povećati mrežu državnih trgovačkih stovarišta i radnji na veliko do broja koji će u najvećoj mjeri zadovoljiti potrebe neposrednog snabdijevanja maloprodajne trgovačke mreže. Organizirati trgovačka stovarišta za pojedine grupe artikala i prema potrebama pojedinih narodnih republika i ekonomskih rajona.

U državnim i zadružnim trgovačkim radnjama osigurati što kulturnije zadovoljenje zahtjeva potrošača i potreban izbor (asortiment) robe.

Razviti snabdijevanje sela i industrijskih naselja prvenstveno preko zadružne trgovačke mreže.

3) Organizirati i svestrano pomagati daljnji razvitak tržišta lokalne proizvodnje u poljoprivredi, obrtu i kućnoj radinosti i promet između grada i sela.

4) Broj narodnih restauracija povećati do konca godine 1951. 1,7 puta, a broj izdanih obroka 3,6 puta; smanjiti prosječnu cijenu obroka i poboljšati kvalitet. Povećati broj trgovačkih restauracija u toku pet godina 3,5 puta, a broj izdanih obroka 4,5 puta.

Jačati hotelijerstvo i povećati broj stalnih državnih hotela, i kod toga broj kreveta povećati 1,7 puta.

Radi jačanja turizma razviti ugostiteljski rad u turizmu i povećati ga do konca godine 1951. 3 puta.

Glava IV.

UKLANJANJE NERAVNOMJERNOSTI U EKONOMSKOM RAZVITKU NARODNIH REPUBLIKA

Član 21.

1) Radi uklanjanja neravnomjernosti u ekonomskom razvitku pojedinih narodnih republika i u izgradnji Federativne Narodne Republike Jugoslavije kao privredne cjeline, osiguratj što brži tempo porasta proizvodnje i investicija u ekonomski zaostalim narodnim republikama: Bosni i Hercegovini, Makedoniji i Crnoj Gori i u ekonomski zaostalim krajevima u drugim narodnim republikama.

Povećati vrijednost industrijske proizvodnje godine 1951.: u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini za 10,5 puta, u Narodnoj Republici Makedoniji za 26,3 puta u usporedenju sa godinom 1939., a u Crnoj Gori, koja nije imala industrije, postići proizvodnju u vrijednosti od 1,1 milijardu dinara, i time premašiti u tim narodnim republikama opći prosječni tempo porasta vrijednosti industrijske proizvodnje.

Povećati ukupne investicije u toku izvođenja petogodišnjeg plana i to: u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini preko 7 puta, u Narodnoj Republici Makedoniji 8 puta, u Narodnoj Republici Crnoj Gori blizu 8 puta, u usporedenju sa godinom 1946., i na taj način premašiti prosječni tempo porasta investicija u cijeloj zemlji.

2) Razviti u ekonomski zaostalim narodnim republikama one privrédne grane koje imaju domaću sirovinsku bazu. Naročito razviti industriju i elektroprivredu kao temelj za likvidaciju neravnomjernosti u razvitku pojedinih narodnih republika.

U vezi s tim maksimalno iskoristiti prirodna bogatstva, razviti eksploataciju ruda, povećati poljoprivrednu proizvodnju i izgrađivati saobraćajnu mrežu za potrebe privrede.

3) U industriji pravilnim razmještajem novih tvornica u toku petogodišnjeg plana postepeno otklanjati postojeću neravnomjernost. Voditi kod toga računa o sirovinskoj i energetskoj bazi, o specifičnostima i socijalnoj strukturi ekonomski zaostalih narodnih republika i krajeva kao i o općedržavnoj korisnosti razmještaja.

Provesti u što većoj mjeri mehanizaciju rada u tvornicama i uređajima, povećati proizvodnost rada i poboljšati higijenske i ostale uvjete tvorničkih radnika. Razviti temeljnu industriju, osobito metalnu i kemijsku industriju u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini, i u onim krajevima gdje postoje potrebne sirovine i ostali uvjeti za njihov razvoj.

Razviti rudarsku proizvodnju u glavnim bazenima ugljena u Bosni i Hercegovini, na Kosmetu i Metohiji i eksploataciju ruda u Makedoniji. Forsirano provesti istraživalačke radove u ekonomski zaostalim krajevima i pronalaženjem novih ruda omogućit, daljnji uspon temeljne industrije.

U poljoprivredi razvijati stočarstvo, osobito ovčarstvo u stočarskim rajonima, voćarstvo, vinogradarstvo i industrijske kulture u za to podesnim rajonima. Podići tehnički nivo u poljoprivrednoj proizvodnji, zamijeniti ralice i drvene plugove gvozdenim plugovima i snabdjeti poljoprivredne proizvođače potrebnim sredstvima za proizvodnju. Provesti opsežne melioracione radove i regulacije rijeka i bujica, riješiti pitanje asanacije u narodnim republikama Makedoniji i Crnoj Gori.

Melioracijom degradiranih šuma i pošumljavanjem goleti povećati prirast šuma. Pristupiti racionalnoj eksploataciji postojećih zrelih šuma. Podići cjelokupnu šumsku proizvodnju i omogućiti daljnji razvoj drvne industrije.

Posvetiti naročitu brigu podizanju prosvjete, kulture i zdravlja u ekonomski zaostalim narodnim republikama i krajevima.

Glava V.

PLAN PRIVREDNOG RAZVITKA NARODNIH REPUBLIKA

U okviru ovog plana postavljaju se pojedinim narodnim republikama slijedeći zadaci:

Član 22.

Narodna Republika Srbija

Povisiti proizvodnju kamenog i mrkog ugljena godine 1951. na 877.000 tona, a lignita na 1,3 milijuna tona.

Uvesti proizvodnju građevnih strojeva i proizvesti godine 1951. 700 tona građevnih strojeva.

Uvesti novu proizvodnju poljoprivrednih strojeva i alata i godine 1951. proizvesti 7.380 tona.

Povećati proizvodnju lijevanog željeza na 10.600 tona u godini 1951. t. j. 4,7 puta više nego godine 1946.

Da bi se povećala brzina građevne izgradnje uz istovremeno sniženje građevnih troškova poći putem prefabrikacije građevnih dijelova i godine 1951. postići proizvodnju od 62.000 tona betonskih prefabrikata i 60.000 m² površine prefabriciranih kuća.

Proizvodnju šper-ploča godine 1951. povećati na 11.500 m³, i time premašiti proizvodnju od godine 1939. 2,6 puta.

U svrhu opskrbe širokih narodnih masa tekstilnim proizvodima povećati proizvodnju godine 1951. na 50 milijuna metara pamučnih tkanina i 5,6 metara milijuna vunenih tkanina.

Provesti rekonstrukciju i racionalizaciju tekstilne industrije.

Proizvodnju cipela sa kožnim đonom povisiti godine 1951. na 1,5 milijuna pari, t. j. 1,5 puta prema godini 1946.

Povećati proizvodnju konzervi voća i povrća godine 1951. na 35.600 tona uz istovremeno postizavanje prvoklasnog eksportnog kvaliteta u odgovarajućem pakovanju.

Godine 1951. postići proizvodnju električne energije od 1,05 milijardu kWh i premašiti proizvodnju od godine 1939. 3,8 puta.

Povećati zasijane površine i dostići u godini 1951. 3,93 milijuna ha. Povisiti površine pod industrijskim biljem u usporedenju sa godinom 1939. dva puta, za krmno bilje 2,5 puta, za povrtarsko bilje 1,9 puta.

Povećati proizvodnju žitarica, osobito pšenice i kukuruza u žitorodnom rajonu, a smanjiti površinu pod kukuruzom u ostalim rajonima. Povećati proizvodnju industrijskog bilja, osobito konoplje, šećerne repe i uljarica.

Razviti voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, osobito jabuka i šljiva u za to pogodnim rajonima i povećati proizvodnju sadnica.

U planu melioracionih radova obuhvatiti isušenje podvodnih površina duž Dunava, Save, Tise i Morave, te navodnjavanje prvenstveno u Vojvodini i Metohiji.

U stočarstvu dostići koncem godine 1951.: konja 450.000, goveda 1,760.000, što predstavlja povećanje od 1,2 puta u usporedenju sa godinom 1939., svinja 3,5 milijuna komada, što predstavlja povećanje od 1,9 puta u usporedenju sa godinom 1939., ovaca 6 milijuna komada i peradi 16 milijuna komada, što predstavlja povećanje od 1,4 puta u usporedenju sa godinom 1939.

Gajenju konja i goveda posvetiti naročitu pažnju u sjevernim dijelovima republike, a ovčarstvu u južnim dijelovima. Forsirati u žitorodnim — kukuruznim rajonima tov svinja.

Racionalizirati iskorišćivanje bukovih šuma i podvostručiti postotak tehničkog drveta.

Pošumiti 38.000 ha starih sjecišta, paljevina, krša i goleti i meliorirati 40.000 ha zapuštenih šuma.

Provesti opsežne radove na uređivanju bujica.

Urediti 600.000 ha šuma i šumskog zemljišta.

Član 23.

Narodna Republika Hrvatska

Proizvodnju mrkog ugljena povisiti na 500.000 tona u godini 1951., a proizvodnju lignita na 740.000 tona.

U proizvodnji parnih kotlova godine 1951. postići proizvodnju od 2.320 m² površine zagrijevanja.

U proizvodnji lijevanog željeza godine 1951. dostići 2.000 tona.

U proizvodnji plastičnih masa godine 1951. dostići 1.000 tona.

U svrhu unapredenja građevinarstva postići godine 1951. proizvodnju od 38.000 tona betonskih prefabrikata i 400.000 m² stambene površine industrijski proizvedenih kuća. Proizvodnju šper-ploča godine 1951. povisiti na 17.000 m³.

Proizvodnju pamučnih tkanina godine 1951. povisiti na 51 milijun, a vunenih tkanina na 3,6 miiljuna metara.

Proizvodnju cipela sa kožnim donom povećati na 600.000 pari godine 1951.

Proizvesti godine 1951. 25,5 hiljada tona konzervi voća i povrća prvorazrednog kvaliteta.

Proizvodnju električne energije povisiti godine 1951. na 950 milijuna kWh.

Povećati zasijane površine u 5 godina na 1,58 milijuna ha, od toga za industrijsko bilje 105.000 ha, što predstavlja povećanje od 3 puta u usporedenju sa godinom 1939.; za krmno bilje 235.000 ha t. j. 1,6 puta više nego u godini 1939., za povrtarsko bilje 200.000 ha, što predstavlja povećanje od 1,3 puta u usporedenju sa godinom 1939.

Povećati proizvodnju žitarica u žitorodnim rajonima. Smanjiti površinu kukuruza u ostalim rajonima i zamijeniti ga krmnim, industrijskim i drugim biljem. Proširiti površine pod šećernom repom, lanom, uljaricama i drugim industrijskim kulturama. Krumpirom za sjeme osigurati vlastite potrebe i potrebe drugih narodnih republika.

Obnoviti i dalje razviti voćarstvo i vinogradarstvo u Dalmaciji i drugim podesnim rajonima i povećati znatno proizvodnju sadnica.

U plan melioracije uvrstiti Lonjsko polje i veća kraška polja.

Koncem godine 1951. dostići u stočarstvu slijedeći broj stoke: 350.000 konja; 1,13 milijuna goveda, t. j. povećati 1,2 puta u usporedenju sa godinom 1939.; 1,14 milijuna svinja, t. j. 1,5 puta više nego godine 1939.; 1,7 milijuna ovaca, t. j. povećati za 1,2 puta u usporedenju sa godinom 1939. i 7 milijuna živine.

Pošumiti 25.000 ha starih sjecišta, paljevina, krša i goleti i meliorirati 25.000 ha zapuštenih šuma.

Urediti 800.000 ha šuma i šumskog zemljišta.

Član 24.

Narodna Republika Slovenija

Za osiguranje elektrifikacije vodnim turbinama uvesti njihovu proizvodnju i postići godine 1951. proizvodnju od 2.500 tona.

Za mehanizaciju građevinarstva proizvesti godine 1951. 2.790 tona građevnih strojeva, a za mehanizaciju poljoprivrede 2.120 tona poljoprivrednih strojeva i alata.

Proizvodnju lijevanog željeza povećati godine 1951. na 9.520 tona.

Proizvesti godine 1951. 50.000 komada bicikla, i uvesti proizvodnju i proizvesti 10.000 komada pisaćih strojeva.

Proizvesti godine 1951. 6.300 m³ šper-ploča.

U tekstilnoj proizvodnji godine 1951. proizvesti 49 milijuna metara pamučnih tkanina i 1,7 milijuna metara vunenih tkanina, poboljšavajući kvalitet proizvodnje.

U industriji obuće povećati broj cipela sa kožnim đonom godine 1951. na 900.000 parí i tako povećati proizvodnju u odnosu na godinu 1939. 1,5 puta.

Postići godine 1951. proizvodnju konzervi, voća i povrća od 3.000 tona prvorazrednog kvaliteta.

Povećati proizvodnju električne energije godine 1951. na 1,3 milijardu kWh, što predstavlja prema godini 1939. povećanje od 3,6 puta.

Povećati zasijanu površinu u godini 1951. na 330.000 ha, od toga površinu pod industrijskim biljem na 15.000 ha, za krmno bilje na 75.000 ha. Razviti proizvodnju šećerne repe i proširiti površine pod lanom. Krumpirom za sjeme osigurati vlastite potrebe i potrebe drugih narodnih republika.

Koncem godine 1951. dostići slijedeći broj stoke: 55.000 konja, 450.000 goveda, što predstavlja povećanje za 1,2 puta u usporedenju sa godinom 1939., 450.000 svinja, što predstavlja povećanje od 1,4 puta, 80.000 ovaca t. j. 2,3 puta u odnosu na godinu 1939. i 1,6 milijuna živine.

U govedarstvu razviti gajenje boljih priplodnih grla za vlastite potrebe i potrebe drugih narodnih republika.

Pošumiti 4.000 ha krša i goleti.

Urediti 360.000 ha šuma i šumskog zemljišta.

Član 25.

Narodna Republika Bosna i Hercegovina

Uvesti proizvodnju građevnih strojeva i povećati godine 1951. proizvodnju na 530 tona. Isto tako proizvesti godine 1951. 1.600 poljoprivrednih strojeva i alata.

U svrhu unapređenja građevinarstva proizvesti godine 1951. 22.000 tona betonskih prefabrikata.

Proizvesti godine 1951. 13.600 m³ šper-ploča.

U tekstilnoj industriji godine 1951. proizvesti 25 milijuna metara pamučnih tkanina i 3 milijuna metara vunenih tkanina.

Cipela sa kožnim đonom godine 1951. proizvesti 300.000 pari.

Proizvesti 14.250 tona konzervi voća i povrća prvorazrednog kvaliteta.

Proizvodnju električne energije godine 1951. povećati na 800 milijuna kWh i premašiti proizvodnju iz godine 1939. 6,6 puta.

Povećati zasijane površine ukidanjem ugara i melioracijama podvodnih zemljišta i dostići u godini 1951. 1,2 milijuna hektara. Površinu pod industrijskim biljem povećati na 40.000 ha, površinu pod krmnim biljem na 140.000 ha, a površinu pod povrtarskim biljem na 100.000 ha.

Izvršiti rajonizaciju poljoprivredne proizvodnje i u vezi s time znatno pojačati gajenje krmnog bilja, a u nežitorodnim rajonima smanjiti površinu pod kukuruzom. Povećati proizvodnju žitarica u Bosanskoj Posavini. Povećati površinu pod uljaricama, šećernom repom, tekstilnim biljem i u Hercegovini duhanom. Krumpirom za sjeme osigurati vlastite potrebe i potrebe drugih narodnih republika.

Razvijati voćarstvo i vinogradarstvo.

U planu melioracije obuhvatiti isušenje podvodnih terena u Bosanskoj Posavini i kraška polja u središnjem i južnom dijelu narodne republike.

Koncem godine 1951. dostići slijedeći broj stoke: konja 190.000 grla, goveda 1 milijun grla, svinja 700.000, što predstavlja povećanje od 1,7 puta u usporedenju sa godinom 1939.; ovaca 3 milijuna komada t. j. 1,5 puta više nego u godini 1939., živine 4,6 milijuna komada.

U konjarstvu odgajati bosanskog konja, naročito u brdskim krajevima. Poboljšati proizvodnost kod ostalih vrsta stoke, a kod ovaca obratiti pažnju na povećanje brojnog stanja i proizvodnju vune.

Pošumiti 21.000 ha starih sjecišta, paljevina, krša i goleti, meliorirati 60.000 ha zapuštenih šuma.

Provesti opsežne radove na uređivanju bujica.

Urediti 860.000 ha šuma. Organizirati službu za zaštitu šuma od požara i potkornjaka.

Član 26.

Narodna Republika Makedonija

Uvesti proizvodnju lijevanog željeza od 3.000 tona u godini 1951. i time osigurati potrebe u tom proizvodu.

Industriju sapuna u godini 1951. podići na proizvodnju od 3.500 tona.

Za primjenu modernih metoda u građevinarstvu uvesti proizvodnju betonskih prefabrikata u visini od 12.000 tona u godini 1951.

Godine 1951. proizvesti 2,4 milijuna metara pamučnih tkanina i 200.000 parí cipela sa kožnim đonom, a 100.000 pari sa gumenim đonom.

U proizvodnji konzervi voća i povrća postići godine 1951. proizvodnju od 6.800 tona prvorazrednog kvaliteta i ambalaže.

Proizvodnju električne energije podići od 15 milijuna kWh u godini 1939. na 215 milijuna u godini 1951. t. j. 14,3 puta.

Ukidanjem ugara i melioracijama povećati zasijanu površinu u godini 1951. na 570.000 ha, od čega pod industrijskim biljem 95.000 ha, što predstavlja povećanje od 3,3 puta u usporedenju sa godinom 1939., pod krmnim biljem 50.000 ha t. j. 5 puta više nego u godini 1939.; pod povrtarskim biljem 60.000 ha, što predstavlja povećanje od 2,7 puta u usporedenju sa predratnim površinama.

Proširiti površine suptropskih kultura, prvenstveno duhana i pamuka, ispitati nove kulture i proširiti njihovo gajenje.

Razvijati voćarstvo i vinogradarstvo u za to podesnim rajonima i izvršiti regeneraciju vinograda.

U planu melioracija obuhvatiti isušenje većih močvarnih polja uz Vardar, Crnu Reku i druge rijeke i navodnjavanje površina za industrijske, povrtarske i druge kulture.

U stočarstvu koncem godine 1951. dostići slijedeći broj stoke: konja 95.000 grla; goveda 400.000 grla, što predstavlja povećanje od 1,2 puta u usporedenju sa godinom 1939.; svinja 165.000 komada, što predstavlja povećanje od 1,6 puta u usporedenju sa godinom 1939.; ovaca 3,1 milijuna komada, t. j. 1,8 puta više nego u godini 1939.; živine 1,7 milijuna komada.

Poboljšati rase proizvodne stoke i povećati gajenje ovaca za proizvodnju vune.

Pošumiti 10.000 ha starih sjecišta, paljevina, krša i goleti, melioriratí 15.000 ha zapuštenih šuma.

Provesti opsežne radove na uređenju bujica.

Urediti 230.000 ha šuma.

Član 27.

Narodna Republika Crna Gora

Povećati do godine 1951. proizvodnju ugljena na 12.000 tona.

Proizvesti godine 1951. 1.000 tona sapuna.

Betonskih prefabrikata proizvesti 10.000 tona, crijepa 10 milijuna komada, cigala 18 milijuna komada i vapna 10.000 tona.

Proizvesti rezane grade godine 1951. 90.000 m³, t. j. 1,5 puta više nego godine 1939. a namještaja 1.100 garnitura, što predstavlja povećanje od 1,4 puta u odnosu na godinu 1939.

Proizvesti 5,8 milijuna metara pamučnih tkanina u godini 1951.

Rezanu građu proizvesti godine 1951 90.000 m³, t. j. 1,5 puta više nego godine 1939.

Proizvodnju električne energije podići od 5 milijuna kWn godine 1939. na 35 milijuna kWh godine 1951., t. j. 7 puta

Ukidanjem ugara i melioracijama zemljišta povećati zasijanu površinu u godini 1951. na 90.000 ha. Od toga povećati površinu pod industrijskim biljem na 5.000 ha, pod krmnim biljem na 10.000 ha i pod povrtarskim biljem na 10.000 ha.

Izvršiti rajonizaciju biljne proizvodnje i u vezi s tim odrediti površine za pojedine žitarice i druge kulture. Razvti gajenje pamuka, duhana i drugog industrijskog bilja.

Razviti u Crnogorskom primorju voćarstvo i vinogradarstvo.

U plan melioracije obuhvatiti Skadarsko jezero, Bjelopavlićku ravnicu i druga polja

U stočarstvu dostići koncem godine 1951.: konja 20.000 komada, goveda 180.000 komada, svinja 50.000 komada, ovaca 900.000 komada, živine 400.000 komada.

Poboljšati proizvodne vrste stoke i proširiti gajenje ovaca za proizvodnju vune.

Pošumiti 2.000 ha starih sjecišta, paljevina, krša i goleti, melioriratí 10.000 ha zapuštenih šuma.

Provesti opsežne radove na uređenju bujica.

Urediti 150.000 ha šuma.

DIO DRUGI

UPOREDNI PLANOVI

Glava VI.

PLAN PROIZVODNJE PO GRANAMA

Član 28.

Plan proizvodnje industrije u količinama

	1939	1951	% povećanja
1. Ugljen			**
Ugljen — ukupno (1000 t.)	6.068	16.500	272
2. Nafta (1000 t)			
Nafta sirova	1	450	45000
Benzin	4*	75	1875
Od toga:			
sintetski	—	20	—
3. Crna metalurgija (1000 t)			
Željezna ruda	613	1.500	245
Sirovo željezo	101	550	545
Čelik	235	760	323
Fero-legure (tona)	13.695	17.000	124
Valjani proizvodi (1000 t.)	183	570	311
Od toga: (1000 t)			
krupni profili		210	
Manganova ruda	4	46	1150
4. Obojena metalurgija (1000 t)			
Bakar	42	40	95
Od toga:			
elektrolitski	12	36	300
Olovo (1000 t)	11	65	591
Cink (tona)	4.918	20.000	407
Glinica (tona)	7.675	56.000	730
Aluminij (tona)	1.776	13.000	732
Valjani i tlačeni proizvodi obojenih metala (tona)	5.781	26.000	450
5. Nemetali (1000 t)			
Vatrostalni materijal	18	186	1033
Magnezit sirovi	33	156	473
Azbest	—	16	—
So	75	235	313
6. Metalna industrija			
Alatni strojevi (kom.)	40	3.000	7500
Strojevi za preradu metala bez skidanja strugotine (tona)	—	2.100	—
Lokomotive (kom.)	—	100	—
Industrijske lokomotive (kom.)	—	200	—
Vagoni teretni (na dvoosov.) (kom.)	19	5.500	28947
Vagoni putnički (kom.)	—	280	—
Vagoneti (kom.)	570	12.000	2105
Hidraulični strojevi (t)	—	4.000	—
Parni kotlovi (m²)	—	4.820	—
Dizalice (tona nosivosti)	—	1.550	—
Građevin. strojevi (tona)	—	7.620	—
Poljoprivredni strojevi i alati (tona)	—	34.000	—
Od toga: (kom.)			
plugovi	7.300	68.000	932
sijačice	—	22.000	—
vršalice	—	1 200	—
Uređaj za rudnike i topionice (tona)	—	2.500	—
Kamioni (kom.)	—	6.000	—
Bicikli (kom.)	—	50.000	—
Traktori (kom.)	—	1.500	—
Pisaći strojevi (kom.)	—	10.000	—
7. Elektroindustrija			
Elektrostrojevi (kW)	4.300	135.000	3140
Transformatori (kVa)	—	360.000	—
Sprovodnici goli i izolirani (tona)	2.200	8.100	368

** Postotak povećanja izračunat na osnovi 1939= 100%.

* Podatak iz godine 1946.

	1939	1951	% povećanja
Kablovi jake i slabe struje (tona)	—	10.000	—
Radio prijemnici (kom.)	—	150.000	—
Žarulje (1000 kom.)	1.195	7.800	653
8. Kemijska industrija (tone)			
Sumporna kiselina	14.100	92.000	652
Plavi kamen	12.883	22.000	171
Sumporna kiselina	72.770	350.000	481
Plastične mase	—	5.000	—
Sapun	16.000	28.000	175
Kalcijev karbid	63.611	126.000	198
Soda amonijačna	21.967	50.000	228
Soda kaustična	13.914	35.000	252
Umjetni kaučuk	—	10.000	—
9. Industrija cementa, građevnog materijala i stakla			
Cement (1000 t)	663	2.200	330
Staklo ravno (1000 m²)	1.678	4.600	275
Staklo šuplje (1000 t)	12	30	250
Betonski prefabrikati (1000 t)	—	170	—
Gips (1000 t)	8	150	1875
Azbest cementni škriljac (1000 m²)	1 000	4.700	470
Fabrikacija montažnih kuća (1000 m²)	—	460	—
Crijep (miljuna kom.)	192	586	305
Cigla (milijuna kom.)	639	1.376	215
Vapno (1000 t)	120	340	283
10. Drvna industrija			
Proizvodnja rezane grade (1000 m³)	—	1.650	—
Proizvodnja šper-ploča (m³)	18.500	48.400	262
Prizvodnja namještaja (garnitura)	10.494*	41.000	391
Octena kiselina (tona)	850	850	100
Metil alkohol (tona)	350	350	100
Aceton (tona)	100	100	100
Hidroliza drveta (tona špirita)	—	4.800	—
Tanin (F/t)	9.420	7.800	81
Impregnirani pragovi (m³)	1.200*	6 000	500
Žigice (sanduka po 5000 kutija)	55.800	55.800	100
Proizvodi iz drvnih vlakana (tona)	—	32.000	—
11. Industrija drvenjače, celuloze i papira			
Papir (tona)	50.210	145.000	289
Od toga:			
Roto papir	630	36.000	5714
Natron-papir	4.920	10.000	203
Celuloza	35.570	87.000	245
Drvenjača	5.620	63.000	1121
12. Tekstilna industrija			
Pamučno predivo (1000 t)	23*	47,4	206
Pamučne tkanine (milijuna metara)	116*	250	216
Kudeljne tkanine (milijuna metara)	4,3*	17,3	402
Lanene tkanine (milijuna metara)	2,1*	19,7	951
Vunene tkanine (milijuna metara)	13,3*	24,2	181
Vijana kudelja i kučina (1000 t)	9*	73	811
Vijani lan i kučina (1000 t)	0,3*	5,4	1800
Umjetna vlakna (tona)	—	21.000	—
Čarape (milijuna pari)	15,8*	20,5	130
13. Industrija kože i obuće			
Krupon (tona)	1.746	4.400	260
Ostala donja koža (tona)	2.310	6.000	258
Gornja koža (100 m²)	7.700	17.000	221
Svinjska koža (1000 fusi)	2.500	10.000	400
Sitna koža (1000 fusi)	12.000	25.000	208
Remenje (tona)	290	290	100
Cipele sa kožnim donom (1000 pari)	3.250	6.500	200
Cipele sa gumenim donom (1000 pari)	600	1.500	250
14. Industrija gume			
Auto-gume vanjske (kom.)	3.000*	160.000	5333
Auto-gume unutrašnje (komada)	5.700*	190.000	3333
Gume za bicikle vanjske (1000 komada)	156*	2.640	1692
Gume za bicikle unutrašnje (1000 komada)	152*	2.950	1941
Gumena obuća (1000 pari)	2.360*	7.600	322
Od toga:			
gumeni opanci (1000 pari)	1.705*	4.400	258
15. Prehrambena industrija			
Šećer iz šećerne repe (tona)	107 599	230.000	214
Škrob, škrobni šećer i prerađevine iz škroba (tona)	11.033	80.000	725
Biljno ulje (tona)	24.676	75.000	304
Konzerve voća i povrća (tona)	5.541	87.000	1570
Fermentirani duhan (tona)	16.525	46.000	278
Industr. prerada mesa (tona)	11.336	125.000	872
Konzerve riba (tona)	814	4.500	553
Pivo 1000 hl	426.6	1.040	244
Tjestenine (tona)	3.970	68.780	1732

* Podatak iz godine 1946.

Član 29.

Elektrifikacija

Proizvodnja električne energije — ukupno (milijuna kWh)	1.100	4.350	395
Od toga:			
Za potrebe rudarstva	330	1.520	461
za potrebe industrije	490	1.560	318
za potrebe električnih željeznica	—	120	—
za potrebe poljoprivrede	5	100	2000
za potrebe kućanstva	80	350	438
ostali potrošači	45	200	445
gubici	150	500	333

* Podatak iz godine 1946.

Član 30.

Proizvdonja električne energije po narodnim republikama

	1939	1951	% povećanja
Proizvodnja električne energije ukupno: milijuna	1.100	4.350	395
Od toga:			
NR Srbija mil. kWh	275	1.050	382
NR Hrvatska mil. kWh	325	950	292
NR Slovenija mil. kWh	360	1.300	361
NR Bosna i Hercegovina	120	800	667
NR Makedonija	15	215	1433
NR Crna Gora	5	35	700
Od ukupne proizvodnje električne energije otpada na:			
saveznu proizvodnju milijuna kWh	100	3.800	3.800
republikansku i lokalnu milijuna kWh		550	

Član 31.

Plan poljoprivredne proizvodnje

	1939	1951	% povećanja
Zemljoradnja			
1. Površine (1000 ha)			
Melioracije:			
odvodnjavanje	—	400	—
navodnjavanje	—	400	—
Zasijana površina	7.235	7.700	106
Od toga:			
žitarica	6.240	5.710	92
u tome:			
pšenice	2.260	2.300	102
kukuruza	2.794	2.300	83
Industrijsko bilje	204	500	245
u tome:			
šećerna repa	47	100	212
konoplja	59	100	170
lan	15	40	268
pamuk	6	25	415
suncokret	19,6	75	381
soja (1000 h)	3,5	25	715
duhan	19	50	263
mak-afion	7	12	171
Krmno bilje	361	840	233
Povrtno bilje	430	650	151
u tome:			
krumpir	269	360	134
2. Prinos po hektaru (mtc)			
Žitarice:			
pšenica	11,3	13	115
kukuruz	16,1	19,3	120
Industrijsko bilje:			
šećerna repa	175,6	230	130
konoplja	9,3	10	108
lan	—	7,5	—
pamuk	2,3	3	130
suncokret	15	17	113
soja	10	12	120
duhan	8,6	9,5	111
Povrtno bilje			
krumpir	70	90	129
3. Proizvodnja (100 mtc)			
Žitarice	768.060	871.000	113
Od toga:			
pšenice	239.831	299.000	125
kukuruza	425.394	443.900	104
Industrijsko bilje:			
šećerna repa	61.606	230.000	374
konoplja	3.901	10.000	256
lan	—	3.000	—
pamuk	73	750	1028
suncokret	1.654	12.750	770
soja	193	3.000	1550
duhan	1 361	4.750	350
Povrtno bilje:			
krumpir	188.300	324.000	172
Voćarstvo i vinogradarstvo**			
Broj voćnih stabala ukupno (1000 kom.)	73 417	72.703	99
od toga:			
jabuka	8.812	9.600	109
šljiva	43.803	40.000	91
maslina	4 689	5.000	107
Proizvodnja voća (100 mtc)	86.579	101.270	117
od toga:			
jabuka	14.066	19.200	136
šljiva	50.524	52.000	103
maslina	2.800	4.000	143
Proizvodnja voćnih sadnica (1000 kom)	1.991	5.000	251
Površina vinograda (1000 ha)	223	235	105
Proizvodnja grožđa (100 mtc)	72.565	102.000	140
od toga:			
vina (100 mtc)	41.212	52.000	126
Površina matičnjaka (ha)	—	1.250	—
Stočarstvo			
Broj stoke (100 komada)			
konja	1.273	1.160	91
goveda	4.225	4.920	116
svinja	3.504	6.000	171
ovaca	10.153	14.800	146
peradi	22.450	31.300	140
Produktivnost stoke			
težina klanog govečeta (kg)	175	190	109
težina klane svinje (kg)	96	112	117
prinos mlijeka po kravi (litara)	900	1.100	122
prinos vune po ovci (kg)	1,25	1,50	120
Stočna proizvodnja (100 mtc)			
meso 100	39.850	46.490	117
mast 100	8.140	12.440	153
mlijeko 100	220.000	319.909	145
vuna 100	1.260	1.900	150
jaja (milijuna kom.)	882,5	1.560	176
koža krupna (1000 kom)	845	1.050	124
koža sitna (1000 kom)	6.925	9.920	144
Veterinarstvo			
Veterinarske ambulante (kom)	4	350	8.700
Biološki preparati (100 l)	65,5	136	208
Kemijsko farmaceutski preparati (tona)	—	200	—

* Kod prinosa po ha i ukupne proizvodnje u koloni 1939 podaci se odnose na 10-godišnji prosjek.

** Kod proizvodnje voća, grožđa i vina brojke u koloni godine 1939. odnose se na 10-godišnji prosjek.

	1939	1951	% povećanja
Mehanizacija poljoprivrede			
1. Poljoprivredne strojarske stanice			
Broj poljoprivrednih strojarskih stanica	89*	100	112
traktori (15 ks) (kom)	3.990*	4.500	113
vršalice (kom) površine obrađene traktorima (uvjetno oranje) (1000 ha)	1.830*	5.000	273
	455*	1.350	297
uvjetno oranje na 1 traktor (od 15 ks) (ha)	114*	300	263
2. Poljoprivredni strojevi i sprave** (kom),			
traktori		4.180	
traktorski plugovi		1.000	
sprežni plugovi		250.000	
sijačice		50.000	
samovezačice		4.000	
kombajni		240	
kosilice		6.000	
vršalice (10 t)		4.000	
trijeri		15.000	
Kemizacija poljoprivrede			
1. Mineralna gnojiva ukupno (100 mtc)	3.625*	35.000	965
2. Sredstva za zaštitu bilja: (tona)			
plavi kamen	9.562*	12.000	126
sumpor i sumporni preparati	2.305*	4.210	182
voćni karbolineumi	1.530*	21.600	1412
sredstva za zaprašivanje sjemena žitarica	277*	580	209
Državna dobra			
Poljoprivredne površine	202*	300	149
Zasijana površina	96,3*	150	156
od toga:			
žitarice	64,5*	84	130
industrijsko bilje	15,5*	18	116
krmno bilje	12*	40	333
povrtno bilje	4,3*	7,5	175
Ukupna proizvodnja: (100 mtc)			
žitarice	7.833*	21.840	280
šećerna repa	4.991*	20.000	400
konoplja	330*	2.940	890
suncokret	402*	608	151
Broj stoke (kom.)			
konja	9.809*	14.500	148
goveda	20.960*	60.000	287
svinja	55.026*	261.000	475
ovaca	22.328*	159.200	715
Stočna proizvodnja:			
mesa (100 mtc)	188*	400	213
masti (100 mtc)	80*	250	312
mleka (100 hl)	85.135*	408.000	480
vune (mtc)	116*	2.900	250
kože krupne (kom)	1.553*	3.000	193
kože sitne (kom)	1.855*	50.000	270

* Podatak iz godine 1946.

** Brojke u koloni 1951. odnose se na snabdijevanje za 5 godina.

Član 32.

Plan proizvodnje šumarstva

	1939	1951	% povećanja
Drvna masa za sječu (1000 m³)	27.200	18.500	84
Od toga za snabdijevanje industrije (1000 m³)	9.500	8.500	89

Član 33.

Plan saobraćaja

	1938	1951	% povećanja
1. Željeznički saobraćaj			
Količina utovarene robe (1000 vagona)	1.794	3.800	212
količina utovarene robe (1000 t)	19.032	53.200	279
prijevozni učinak (milijuna ntkm)	4.242	10 500	250
prosječno opterećenje dvoosovinskih vagona (tona)	10,4	14	134
Broj prevezenih putnika (1000 putnika)	56.165	90 000	160
prijevozni učinak putničkog prometa (milijuna putn. km)	3.015	5 050	166
Prosječni dnevni utovar vagona	4.912	10 500	212
od toga norm. kolosjeka (komada)	3.700	8.800	238
Dužina eksploatacione mreže (km)	9.693	11.750	120
od toga norm. kolosjeka (km)	7.395	8.550	116
Vozni park (kom)			
Broj lokomotiva — ukupno	2.309	2.200	95
od toga: norm. kolosjeka	1.603	1.700	105
Vagona putničkih — ukupno	4.228	4.500	106
od toga: norm. kolosjeka	3.597	3.900	108
Zatvorenih teretnih vagona ukupno	19.443	25.400	131
od toga: norm. kolosjeka	16.942	22.000	130
Otvorenih teretnih vagona	32.189	37.200	115
od toga: norm. kolosjeka	24.255	31.000	128
Cisterne	688	2.400	349
od toga: norm. kolosjeka	616	2.250	365
2. Pomorski saobraćaj			
Prevezeno: robe (1000 t)	3.332*	6.200	187
putnika (1000 putnika)	1.608*	3.800	236
Učinak: transport robe (milijuna neto t. milja)	10.088*	15.595	155
transport putnika (milijuna putn. milja)	39*	140	360
Trgovačka mornarica — ukupno (1000 brt)	390*	600	154
od toga: duge i velike obalne plovidbe	326*	520	160
male obalne plovidbe	64*	80	125
Ukupna snaga strojeva (1000 ks)	220*	400	182

* Podatak iz godine 1939.

	1938	1951	% povećanja
motornih jedrenjaka iznad 50 brt — ukupno (1000 brt)	4,5*	13	290
dužina operativne obale (metara)	8.592*	10.429	121
3. Unutrašnja plovidba			
Prevezena roba (1000 t)	3.087	3.500	113
Učin (milijuna n. t. km.)	1.220	1.400	115
Prevezeni putnici (bez skela) (1000 putnika)	822	1.000	122
Pristaništa			
dužina operativne obale (metara)	4.350	13.280	306
ukupna nosivost dizalica (tona)	35	143	408
Dužina plovnih puteva (km)	2.110	2.210	105
od toga: za noćnu plovidbu (km)	1.382	1.303	94
Transportni plovni park			
ukupna snaga putničkih brodova (ks)	10.000	5.700	57
ukupna snaga tegljača (ks)	49.000	50.900	104
ukupna nosivost teretnjaka (1000 t)	430	364	85
Tehnički plovni park			
bageri i elevatori (m³/sat)	1.175	2.405	205
ukupna snaga dizanja plovnih dizalica (tona)	560	1.825	326
Novogradnja plovnih objekata			
putnički brodovi (ks)	—	1.000	—
snaga vuče (ks)	1.500	9.000	600
nosivost tovarnog prostora (tona)	3.000	21.200	707
4. Zračni saobraćaj			
Broj aviona (komada)	10*	48	480
Broj linija	9*	26	290
od toga:			
u domaćem saobraćaju (komada)	7*	18	257
u inozemnom saobraćaju (komada)	2*	8	400
Broj letova u 1 godini			
od toga:			
u domaćem saobraćaju (komada)	572*	5.400	945
u inozemnom saobraćaju (komada)	149*	1.575	1060
Domaći saobraćaj			
prijeđeno dnevno (km)	444*	16.050	3620
prijeđeno godišnje (km)	162.153*	4,531.500	2800
prevezeno putnika (1 putnik)	7.995*	120.000	1513
Inozemni saobraćaj			
prijeđeno tjedno (km)	1.903*	69.408	3650
prijeđeno godišnje (km)	98.945*	3,470.400	3510
prevezeno putnika (1 putnik)	2.130*	40.000	1878
Zrakoplov. pristaništa			
broj pristaništa (komada)	—	10	—
ukupna površina pristaništa (hektara)	—	1.000	—
broj hangara (komada)	—	10	—
ukupna površina hangara (m²)	—	4.000	—

* Potadak iz godine 1939.

	1938	1951	% povećanja
5. Javni auto saobraćaj			
Utovareno robe (1000 t)	1.458*	3.680	252
Broj kamiona (komada)	2.195*	4.135	187
Nosivost kamiona (tona)	4.390*	10.400	237
Broj prikolica (komada)	243*	364	150
Nosivost prikolica (tona)	363*	648	176
Broj autobusa (komada)	518*	1.205	232
Broj prevezenih putnika (1000 putnika)	15.410*	36.150	235
Broj putničkih kola (komada)	632*	1.065	167
Koeficijenat iskorišćivanja u oba pravca (%)	52*	75	142
6. Putevi			
Dužina puteva sa kolovozom (km)	33.731	34.963	104
od toga:			
sa suvremenim kolovozom (km)	897	2.499	280

	1939	1951	% povećanja
7. Pošta			
Poštanskih pošiljaka (1000 komada)	604.537	650.000	107
Telegrama (1000 komada)	3.905	5 000	128
Međugradskih telefonskih razgovora (1000 jedinica)	4.376	13.000	298
Telefonskih priključaka (komada)	48.000	100.000	208
Poštanskih ureda (komada)	2.001	2.550	127
Pošta pri mjesnim narodnim odborima (komada)	—	1.450	—
Poštanskih vagona (kom.)	306	440	143
Poštanskih automobila (komada)	193	500	259
Dužina poštanskih linija (1000 km)	75,6	100	133
Dužina telegrafskih i telefonskih linija (1000 km)	105,4	120,5	114
Dužina tt kabla (1000 km pari)	47,4	165,2	348
Broj kanala višekanalne tt službe (komada)	71	842	1185
Broj mogućih telefonskih priključaka u centrali (komada)	76.120	140.000	184
od toga:			
automatskih	47.000	109.100	232
Poštanska radio služba			
Telegrafskih predajnih stanica	4	21	525
Telegrafskih prijemnih stanica	4	27	675
Snaga telegraf. predajnika (kW)	37	88,3	238
8. Radio-difuzna služba			
Ukupan broj radio emisinih stanica (komada)	4	20	500
Ukupna snaga emisionih stanica (kW)	23,8	850	3570
Broj radiopretplatnika (1000 pretplatnika)	135	570	422

* Podatak iz godine 1939.

Član 34.

Plan trgovine i snabdijevanja

	1946	1951	% povećanja
1. Rabnj promet na malo			
Ukupan volumen robnog prometa na malo (milijun dinara)	55.000	101.862	185
Od toga:			
artikli prehrane (milijun dinara)	31.740	63.811	201
tekstil i koža (milijun dinara)	13.850	23.977	173
ogrjevni materijal (milijun dinara)	3.000	4.913	164
2. Društvena prehrana			
Narodne restauracije (broj)	632	1.106	175
Broj izdanih obroka (1000 obroka)	38.795	140 000	361
Državne i zadružne restauracije (broj)	86	301	350
Broj izdanih obroka (1000 obroka)	9 618	43.280	450
3. Hotelijerstvo i turizam			
Hoteli (osim turističkih) (broj)	88	150	170
Broj noćivanja (1000 noć.)	1.253	1.967	157
Turistički hoteli (broj)	230	414	180
Broj turističkih posjetilaca (1000 posetil.)	439	1.316	300
Broj dnevnih boravaka (1000 dnev. boravaka)	2.996	8.988	300
4. Snabdijevanje prehrambenim proizvodima (100 mtc)			
Žitarice	300.000	480.000	160
Krumpir	50.000	144.00	288
Grah	6.000	9.8000	163
Šećer	4.923	19.200	390
Mast	4.500	11.200	249
Ulje	2.000	4.500	225
Meso	17.636	29.700	168
5. Snabdijevanje industrijskim proizvodima			
Pamučne tkanine (milijun metara)	98	186	189
Vunene tkanine (milijun metara)	19	20	105
Kožna obuća (1000 pari)	5.740	7.780	136
Gumena obuća (1000 pari)	3.500	3.200	91
Gumeni opanci (1000 pari)	800	4.400	550
Duhan (tona)	12.480	16 000	128
So (100 mtc)	13.250	17.687	133
Sapun (100 mtc)	1.788	2.800	157
Papir (100 mtc)	3 356	4.255	127
Šibice (kutije milijuna kom.)	239	304	127
Žarulje (1000 kom.)	500	3.200	640

Glava VII

OSNOVNI PLAN PROIZVODNJE NARODNIH REPUBLIKA

Član 35.

Plan proizvodnje industrije po količinama

	1939	1951	% povećanja
1. Ugljen			
Ugljen — ukupno (1000 t)	6.068	16.500	272
od toga: republike	1.282	4.169	326
u tome: (1000 t)			
NR Srbija	453*	2.227	492
NR Hrvatska	514	1.240	241
NR Slovenija	211	290	137
NR Bosna i Hercegovina	88*	350	398
NR Makedonija	16*	350	313
NR Crna Gora	—	12	—
2. Obojena metalurgija			
Glinica — ukupno (tona)	7.675	56.000	730
od toga:			
NR Slovenija (tona)	6.396	—	—
3. Metalna industrija			
Hidraulični strojevi ukupno (tona)	—	4.000	—
od toga:			
NR Slovenija (tona)	28	2.500	8.900
Parni kotlov — ukupno (m^2)	—	4.820	—
od toga:			
NR Hrvatska (m^2)	—	2 320	—
Dizalica — ukupno (tona nosivosti)	—	1.550	—
od toga:			
NR Hrvatska	—	350	—
Građevni strojevi — ukupno (tona)	—	7.620	—
od toga: republike	—	4.020	—
u tom:			
NR Srbija	—	700	—
NR Slovenija	—	2.790	—
NR Bosna i Hercegovina	—	530	—
Poljoprivredni strojevi i alati — ukupno (tona)	—	34.000	—
od toga:			
NR Srbija	—	7.380	—
NR Slovenija	—	2.120	—
NR Bosna i Hercegovina	—	1 600	—
Uređaj za rudnike i tvornice — ukupno (tona)	—	2.500	—
od toga:			
NR Hrvatska	—	600	—
Željezni liv republike ukupno (tona)	4.306	28.570	663
u tom:			
NR Srbija (tona)	2 245*	10.600	472
NR Hrvatska	—	2.000	—
NR Slovenija	588	9.520	1619
NR Bosna i Hercegovina	643*	3.450	537
NR Makedonija	830*	3.000	361
Bicikli — ukupno (kom)	—	50.000	—
od toga:			
NR Slovenija	—	50 000	—
Pisaći strojevi — ukupno (kom)	—	10.000	—
od toga:			
NR Slovenija	—	10.000	—
4. Kemijska industrija			
Sumporna kiselina — ukupno (tona)	14.100	92.000	652
od toga:			
NR Slovenija	2.053	4.000	195
Plastične mase — ukupno tona	—	5.000	—
od toga: republike	—	2.000	—

* Podaci iz 1946, odnosno godine 1947.

	1939	1951	% povećanja
u tom:			
NR Srbija	—	600	—
NR Hrvatska	—	1.000	—
NR Slovenija	—	400	—
Sapun — ukupno (tona)	13.327	28.000	175
od toga:			
NR Srbija	3.867*	9.200	238
NR Hrvatska	5.430	10.000	184
NR Slovenija	2.610	3.500	134
NR Bosna i Hercegovina	—	800	—
NR Makedonija	1.420*	3.500	246
5. Industrija cementa, građevnog materijala i stakla			
Betonski prefabrikati — Ukupno (1000 t)	—	170	—
od toga: republike	—	144	—
NR Srbija	—	62	—
NR Hrvatska	—	38	—
NR Bosna i Hercegovina	7*	22	314
NR Makedonija	—	12	—
NR Crna Gora	—	10	—
Gips — ukupno (1000 t)	8	150	1875
od toga: republike	8	150	1875
NR Srbija	—	60	—
NR Bosna i Hercegovina	8*	50	625
NR Makedonija	—	40	—
Fabrikacija montažnih kuća — Ukupno (1000 m²)	—	460	—
od toga: republike	—	460	—
NR Srbija	—	60	—
NR Hrvatska	—	400	—
Crijep — ukupno (milijuna kom)	192	586	305
od toga: republike	192	586	305
NR Srbija	50	359	718
NR Hrvatska	92*	115	125
NR Slovenija	26	46	177
NR Bosna i Hercegovina	17	41	241
NR Makedonija	7	15	214
Cigla — ukupno (milijuna kom)	639	1.374	215
od toga: republike	639	1.374	215
NR Srbija	138	500	362
NR Hrvatska	202*	263	130
NR Slovenija	72	150	208
NR Bosna i Hercegovina	114	250	219
NR Makedonija	113	193	171
NR Crna Gora	6	18	300
Vapno — ukupno (1000 t)	120	340	283
od toga: republike	58	299	516
NR Srbija	6*	105	1750
NR Hrvatska	6*	38	635
NR Slovenija	40	91	228
NR Bosna i Hercegovina	6	30	500
NR Makedonija	—	25	—
NR Crna Gora	—	10	—
6. Drvna industrija			
Proizvodnja rezane građe — Ukupno (1000 m³)	—	1.650	—
od toga: republike	—	1.590	—
NR Srbija	14*	245	1750
NR Hrvatska	224*	363	162
NR Slovenija	581*	300	52
NR Bosna i Hercegovina	478*	575	121
NR Makedonija	10	17	170
NR Crna Gora	60	90	150
Šperploče — ukupno (m³)	18.500	48.400	262
od toga: republike	18.500	48.400	262
NR Srbija	4.500*	11.500	256
NR Hrvatska	14.000*	17.000	121
NR Slovenija	—	6.300	—
NR Bosna i Hercegovina	—	13.600	—
Pokućstvo — ukupno (garnitura)	10.494*	41.000	391
od toga: republike	—	41.000	—
NR Srbija	1120*	12.500	1120
NR Hrvatska	6.250	16.200	259
NR Slovenija	400*	7.500	1875
NR Bosna i Hercegovina	200	2.700	1350
NR Makedonija	400*	1.000	250
NR Crna Gora	800	1.100	138
7. Tekstilna industrija			
Pamučne tkanine — ukupno (milijuna m.)	116*	250	216
Od toga:	68,7	177,6	259
NR Srbija	14,3*	50,2	351
NR Hrvatska	21	51	243
NR Slovenija	27	49	181
NR Bosna i Herzegovina	4*	25	625
NR Makedonija	2,4*	2,4	100
NR Crna Gora	—	5,8	—
Kudeljne tkanine — ukupno (milijuna m.)	4,3*	17,3	402
Od toga: republike	2,4	2,9	121
NR Srbija	1,8*	2,1	117
NR Hrvatska	0,2	1	500
NR Slovenija	0,4	0,7	175
Lanene tkanine — ukupno (milijuna m.)	2,1	19,7	938
Od toga: republike	2,1	3,6	174
NR Hrvatska	1,3	0,5	41
NR Slovenija	0,8	0,8	100
NR Bosna i Hercegovina	—	2,30	—
Vunene tkanine — ukupno (milijuna m.)	13,3*	24,2	182
Od toga: republike	6,4	13,8	210
NR Srbija	2,3*	5,6	243
NR Hrvatska	3,6	3,6	100
NR Slovenija	0,5	1,6	321
NR Bosna i Hercegovina	—	3	—
8. Industrija kože i obuće			
Krupon — ukupno (tona)	1.746	4.400	137
Od toga: republike	1.746	4.400	260
NR Srbija	623*	880	141
NR Hrvatska	458*	560	122
NR Slovenija	563*	770	137
NR Bosna i Hercegovina	83*	130	157
NR Makedonija	19*	60	315
Ostala donja koža — ukupno (tona)	2.310	6.000	258
Od toga: republike	762	3.200	420
NR Srbija	130*	1.100	845
NR Hrvatska	602*	800	133
NR Slovenija	—	1.000	—
NR Bosna i Hercegovina	—	180	—
NR Makedonija	30*	120	400
Gornja koža — ukupno (tona)	7.700	17.000	221

* Podaci iz 1946. odnosno godine 1947.

	1939	1951	% povećanja
Od toga: republike	—	9.630	—
NR Srbija	—	6.800	—
NR Hrvatska	—	1.480	—
NR Bosna i Hercegovina	—	850	—
NR Makedonija	—	500	—
Sitna koža — ukupno (1000 fusi)	12.000	25.000	208
Od toga: republike	—	21.000	—
NR Srbija	—	9.250	—
NR Hrvatska	1.551*	3.500	226
NR Slovenija	—	3.400	—
NR Bosna i Hercegovina	895*	1.250	140
NR Makedonija	1.699	3.000	177
NR Crna Gora	—	600	—
Cipele sa kožnim đonom — ukupno (1000 pari)	3.250	6.500	200
Od toga: republike	2.633	3.500	133
NR Srbija	1.006*	1.500	150
NR Hrvatska	—	600	—
NR Slovenija	600	900	150
NR Bosna i Hercegovina	120*	300	250
NR Makedonija	187*	200	107
Cipele sa gumenim đonom — ukupno (1000 pari)	600	1.500	250
Od toga: republike	—	900	—
NR Srbija	—	300	—
NR Hrvatska		300	—
NR Bosna i Hercegovina		200	—
NR Makedonija		100	—

9. Prehrambena industrija

Škrob, škrobni šećer i prerađevine iz škroba — ukupno (tona)	11.033	80.000	725
Od toga: republike	1.786	4.560	255
NR Srbija	830*	1.520	183
NR Hrvatska	916*	2.500	273
NR Makedonija	40*	540	1350
Biljno ulje — ukupno (tona)	24.676	75.000	304
Od toga: republike	5.768	30.625	530
NR Srbija	1.755*	5.475	312
NR Hrvatska	1.175	16.500	1400
NR Slovenija	828	870	105
NR Bosna i Hercegovina	—	4.000	—
NR Makedonija	1.750*	3.000	171
NR Crna Gora	260*	780	300
Konzerve voća i povrća — ukupno (tona)	5.541	87.000	1500
Od toga: republike	—	87.000	—
NR Srbija	—	35.600	—
NR Hrvatska	—	25.550	—
NR Slovenija	—	3.000	—
NR Bosna i Hercegovina	—	14.250	—
NR Makedonija	—	6.800	—
NR Crna Gora	—	1.800	—
Pivo (1000 hl.)	426,6	1.040	243
Od toga:			
NR Srbija	272,5*	523	192
NR Hrvatska	68,9	205	298
NR Slovenija	65	127	195
NR Bosna i Hercegovina	—	109	—
NR Makedonija	—	60	—
NR Crna Gora	—	16	—

* Podaci iz 1946. odnosno godine 1947.

	1939	1951	% povećanja
Tjestenine (tona)	11 700	68.780	1732
Od toga:			
NR Srbija	7.100*	23.400	330
NR Hrvatska	—	26.980	—
NR Slovenija	3.600	5.900	164
NR Bosna i Hercegovina	—	9.000	—
NR Makedonija	1.000*	2.700	270
NR Crna Gora	—	800	—

Član 36.

Plan poljoprivredne proizvodnje

Zasijane površine po narodnim republikama

1. Ukupno zasijane površine (1000 ha)	7.235	7.700	106
Od toga:			
NR Srbija	3.768	3.930	104
NR Hrvatska	1.492	1.580	106
NR Slovenija	314	330	105
NR Bosna i Hercegovina	1.106	1.200	109
NR Makedonija	487	570	117
NR Crna Gora	66	90	136
2. Žitarice ukupno (1000 ha)	6 240	5 710	92
Od toga:			
NR Srbija	3.415	3.160	93
NR Hrvatska	1.158	1.040	90
NR Slovenija	196	160	82
NR Bosna i Hercegovina	988	920	93
NR Makedonija	426	365	85
NR Crna Gora	56	65	116
3. Industrijsko bilje ukupno (1000 ha)	204	500	245
Od toga:			
NR Srbija	117	240	205
NR Hrvatska	35	105	294
NR Slovenija	3,7	15	405
NR Bosna i Hercegovina	18	40	222
NR Makedonija	29	95	328
NR Crna Gora	0,9	5	555
4. Krmno bilje ukupno (1000 ha)	361	840	233
Od toga:			
NR Srbija	130	330	254
NR Hrvatska	145	235	162
NR Slovenija	46	75	163
NR Bosna i Hercegovina	28	140	500
NR Makedonija	10	50	500
NR Crna Gora	1,5	10	667
5. Povrtno bilje ukupno (1000 ha)	431	650	151
Od toga:			
NR Srbija	106	200	189
NR Hrvatska	154	200	130
NR Slovenija	69	80	116
NR Bosna i Hercegovina	73	100	137
NR Makedonija	22	60	273
NR Crna Gora	7	10	143

Brojno stanje stoke po narodnim republikama

1. Konji — ukupno (1000 komada)	1.273	1.160	91

* Podaci iz 1946. odnosno godine 1947.

	1939	1951	% povećanja
Od toga:			
NR Srbija	501	450	90
NR Hrvatska	332	350	105
NR Slovenija	52	55	106
NR Bosna i Hercegovina	264	190	72
NR Makedonija	92	95	103
NR Crna Gora	32	20	63
2. **Goveda** — ukupno (1000 komada)	4.225	4.920	116
Od toga:			
NR Srbija	1.421	1.760	124
NR Hrvatska	962	1.130	117
NR Slovenija	375	450	120
NR Bosna i Hercegovina	967	1.000	103
NR Makedonija	326	400	123
NR Crna Gora	174	180	103
3. **Svinje** — ukupno (1000 komada)	3.504	6.000	171
Od toga:			
NR Srbija	1.857	3.500	188
NR Hrvatska	775	1.135	147
NR Slovenija	312	450	144
NR Bosna i Hercegovina	416	700	168
NR Makedonija	106	165	155
NR Crna Gora	38	50	131
4. **Ovce** — ukupno (1000 komada)	10.153	14.800	146
Od toga:			
NR Srbija	4.438	6.020	135
NR Hrvatska	1.372	1.700	124
NR Slovenija	34	80	235
NR Bosna i Hercegovina	1.949	3.000	154
NR Makedonija	1.691	3.100	183
NR Crna Gora	669	900	134
5 **Perad** — ukupno (1000 komada)	22.450	31.300	139
Od toga:			
NR Srbija	11.636	16.000	138
NR Hrvatska	5.095	7.000	137
NR Slovenija	1.201	1.600	133
NR Bosna i Hercegovina	2.969	4.600	155
NR Makedonija	1.244	1.700	137
NR Crna Gora	305	400	131
Morsko ribarstvo			
Ukupni ulov ribe (100 q)	1.448	5.000	346
Ribolov plivaricama lov ribe (100 q)	840	1.990	235
Dubinski ribolov lov ribe (100 q)	60	2.400	4000
Tunolov lov ribe (100 q)	28	200	715
Umjetno gajenje kamenice (1000 kom)	1.400	6.000	430

Član 37.

Šumarstvo

1) Drvna masa za sječu (1000 m³)	19.943*	18.500	93
Od toga republike:	19.882	18.405	93
NR Srbija	3.962	3.800	98
NR Hrvatska	4.964	4.600	92
NR Slovenija	2.641	2.350	88
NR Bosna i Hercegovina	6.343	5.600	88
NR Makedonija	471	880	187
NR Crna Gora	1.562	1.175	75
2) Sječa drvne mase za snabdijevanje industrije (1000 m³)	10.231*	8.500	83
Od toga republike:	10.170	8.405	83
NR Srbija	1.152	1.600	139
NR Hrvatska	2.453	2.100	86
NR Slovenija	1.540	1.300	84
NR Bosna i Hercegovina	4.333	2.800	65
NR Makedonija	145	155	107
NR Crna Gora	511	450	88

Glava VIII

Član 38.

Povišenje životnog standarda

	1939	1951	% povećanja
1. Tržišni fond artikala masovne potrošnje (u milijardama dinara)	—	101,86	—
Snabdijevanje glavnim artiklima na 1 stanovnika			
Žitarice (kg)	300	300	100
mast (kg)	6,2	7,0	113
ulje (kg)	1,3	2,8	215
meso i riba (kg)	19,3	21,5	111
šećer (kg)	6,0	12,0	200
so (kg)	9,3	11,0	116
duhan (kg)	0,73	1,0	137
sapun (kg)	1,4	1,75	125
papir (kg)	2,4	2,7	113
tkanine (met)	11,7	14,0	120
kožna obuća (pari)	0,25	0,50	200
2. Društvena prehrana			
Broj narodnih restauracija	—	1.106	—
Broj obroka (u hiljadama)	—	140.000	—
3. Investicije za stanove, kulturu i prosvjetu i narodno zdravlje (u milijardama dinara)	—	13,0	—
Investicije za stanove (u milijardama dinara)	—	8,0	—
Broj soba	—	210.000	—
Izgrađena površina (u 1000 m²)	—	4.000	—

Član 39.

Plan sniženja cijena koštanja

Plan sniženja cijena koštanja u godini 1951. izračunat prema cijenama u početku god. 1947. — ne uzima u obzir sniženje cijena materijala. Plan povećanja produktivnosti rada u god. 1951. prema produktivnosti rada u god. 1946.

* Podaci iz godine 1946.

	Sniženje pune cijene koštanja u %	Povećanje produktivnosti rada u %
UKUPNO	27,3	
Rudarstvo ukupno	31	90
Od toga:		
ugljen	25	80
nafta	60	240
crna metalurgija	19	55
obojena metalurgija	42	110
nemetali	48	130
Elektroprivreda	33	
Industrija ukupno	25,2	66
Od toga:		
metalna industrija	25	83
elektroindustrija	25	80
kemijska industrija	25	57
cement, grad. mater. i staklo	30	70
drvna industrija	35	
ind. drvenjače, celul. i papira	15	62
tekstilna industrija	30	55
industrija kože i obuće	15,3	67
industrija gume	25	57
prehrambena industrija	20	60
radio industrija	40	
medicinska industrija	30	
Gradevinarstvo	28	
Saobraćaj ukupno	33	
Od toga:		
željeznički saobraćaj	40	
riječna plovidba	25	
pomorstvo	30	
automobilski saobraćaj	25	
zrakoplovstvo	30	
pošta, telegraf i telefon	20	
radio	20	
putevi	20	

Troškovi trgovine iznosit će u godini 1951. ispod 10% od cijene u prodaji na malo.

DIO TREĆI

IZVRŠENJE I OSTVARENJE PLANA

Glava IX.

Član 40.

Vlada FNRJ poduzet će sve mjere potrebne za ostvarenje ovog plana.

U tu svrhu Vlada će:

a) utvrđivati i izvoditi tekuće jednogodišnje općedržavne privredne planove;

b) davati opća uputstva za izradu petogodišnjih i jednogodišnjih privrednih planova narodnih republika;

c) donositi uredbe za provedbu plana;

d) osiguravati sudjelovanje širokih narodnih masa u ostvarenju petogodišnjeg plana;

e) vršiti vrhovni nadzor nad ostvarivanjem plana.

Član 41.

Izvršenje zadataka i dužnosti postavljenih ovim planom i propisima donesenim na temelju ovog plana, predstavlja dužnost i čast svakog građanina Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Sve službene osobe i svi građani dužni su savjesno, disciplinirano i na vrijeme izvršivati zadatke i dužnosti koje će im biti povjerene radi ostvarenja petogodišnjeg plana.

Svaki učesnik u ostvarenju općedržavnog privrednog plana, planova narodnih republika, autonomnih jedinica i narodnih odbora, odgovoran je za pravilno i racionalno iskorišćivanje sirovina, energije, sredstava za proizvodnju i radne snage, za pravilnost i svrsishodnost izvršenih investicija, kao i za održavanje postignutih kvaliteta proizvoda i za njihovo stalno poboljšavanje i usavršavanje.

Član 42.

Sve privredne jedinice državnog, zadružnog i privatnog sektora uživat će pri ostvarivanju svojih zadataka, predviđenih privrednim planovima, ravnopravnost u pogledu dobivanja sredstava i uvjeta potrebnih za izvršenje njihovih zadataka.

Država će se starati da privrednim i drugim mjerama pomogne zadružnim organizacijama i privatnim proizvođačima, naročito zemljoradnicima i obrtnicima, u ostvarivanju zadataka postavljenih u privrednim planovima.

Član 43.

Svi državni organi dužni su omogućiti i pomoći sindikalnim i drugim narodnim organizacijama u organiziranju socijalističkog takmičenja radnika, seljaka, radne inteligencije i ostalih trudbenika radi ostvarenja i premašenja ovog petogodišnjeg plana. U tu svrhu treba isticati i nagradivati udarnike, novatore i najbolje radnike, i utvrđivati svakome plaću i životne uvjete prema njegovom radu.

Član 44.

Izvođenje ovog petogodišnjeg plana računa se od 1. siječnja 1947.

Član 45.

Od dana stupanja na snagu ovog zakona sva privredna i druga planirana djelatnost (kulturno-prosvjetna, zdravstvena, naučno-istraživalačka i ostala) državnih organa, ustanova i poduzeća i ostalih ustanova, organizacija i građana, koji su na to obavezni po ovom zakonu ili drugim postojećim zakonima i propisima, ima se dovesti u sklad sa zadacima određenim u ovom zakonu i sa zakonima i propisima donesenim na temelju njega.

U svrhu da se djelatnost svih državnih organa uskladi sa zadacima postavljenim u petogodišnjem planu, dužni su svi ministri, savezni i republikanski, rukovodioci svih nadleštava i ustanova izvršiti reviziju svojih podređenih organa i njihov rad uputiti u pravcu izvršenja i premašenja petogodišnjeg plana.

Član 46.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u »Službenom listu Federativne Narodne Republike Jugoslavije«.

U. br. 821.

Beograd, 28. travnja 1947.

Predsjedništvo Narodne skupštine
Federativne Narodne Republike Jugoslavije

Tajnik,
Mile Perunčić, s. r.

Predsjednik,
dr Ivan Ribar, s. r.